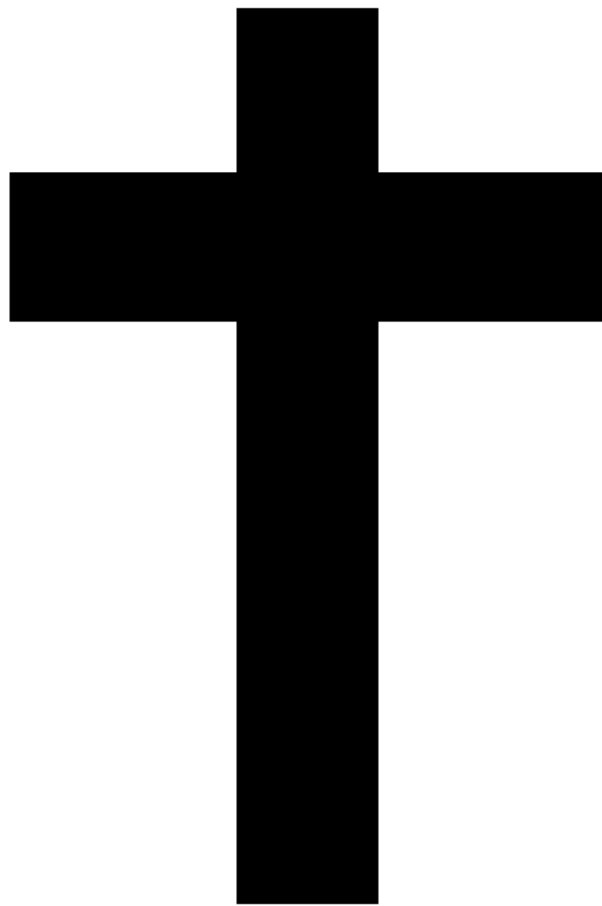

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot language of Canada

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 29 Nov 2017
0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK ŠĪN NI
ST. MATTHEW
OT ŠĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o šnaks' oaiëxësts. ² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; ³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiïmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; ⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; ⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiïmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiïmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse; ⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omüx'nin'a; ki David omüx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiïmmiuaie; ⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; ⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; ⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; ¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; ¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon; ¹² Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; ¹³ Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; ¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; ¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; ¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiïmmiuök Jesus, anïstau Christ. ¹⁷ David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk' süpokosini-motseiiu ke'pitappiiu nissekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'istsits'unoauai David mats'itsipuksüpokosimotseiiu, matsisse'koputtsi; Christ omats'istsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksüpokosimotseiiu matsisse'koputtsi. ¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isinni ün'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattösaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsim'istaaw. ¹⁹ Joseph om'i moköm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mök'aiitsinniköttösaie; osime'tsitau möksisim'ianistüpskoösaie. ²⁰ Ki otai'ksimstatoaie, Satsit, Ap'istotokiuäoto'tokatatsis otsipopök'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstünnos Mary kök'okemattosi, otse'kosatsok Atsim'istaaw. ²¹ Ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki kitak'anistsinniköttau Jesus: tükkä, otsitappim'ix ot-sauum'itsitappi'isuauësts aiakitaikömotse'piuax. ²² Itün'nitsiuaie mök'itsenüpanistösi Ap'istotokiuä otse'poawsists, otsipropheti itotse'poawsinësts, ki an'imai, ²³ Satsik, mökök'iake ai'akopitappiiu, ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki ak'anistsinniköttösaiaie Emmanuel, ito'kïsatapp Ap'istotokiuä ipokai'tappiïmmu. ²⁴ Joseph otsipuawk'si otso'kani, ün'niitsitappiiu Ap'istotokiuä oto'tokatatsis otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaie otokem'an: ²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiïsaie matpoksokamiu'atsaie: kinit-sin'niköttösaiaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaiisi Bethlehem, auösin'im Judæa, annists'isk ksistsiku'istsk, Herod otsitsinaiipi, Satsik, mökök'ietappix umut'autstsiipi apinök'kuyi itsipuk'sipuiua Jerusalem, ² An'iau, ün'anök manipok'auök Jews otsin'aimoaiuaie? Tükkä, annim' apinök'kuyi stai'tappiosi nitsino'unan okökatosim, ki nimut'otopinän nök'itauatsimmimmöšinan. ³ Herod omüx'ina otokh'tsisaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istoköna'tappix iköno-nokap'aitsitamuiax. ⁴ Ikönaumoi'piūsax omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, süppoöttesattsiuax Christ mök'itsipokaiipiaie. ⁵ Ki an'istsiuaie, Bethlehem, Judæa istauösin'im, ün'nimaie; ün'anistappi prophet osin'aksin; ⁶ Ki ksësto'a Bethlehem, Judæa istauösin'im, kimats'inükstsiuaua, Judah itsin'ax; Nin'auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akauökkitsimau nitsitappim'ix Israel. ⁷ Herod, simi'niköttüssax mökök'ietappix, sokap'süppoöttesattsiuax otsokap'inökuyisaie kökatosi. ⁸ Ki itüpüt'oköttösaiaie Bethlehem; kian'iu, kükko'

sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ütskītsinikokik nõk'itsitotosi nõk'it a tsim mīm mosi. ⁹ Otokh'tsīsau omūxina otan'iipiaie, itsis'tapuiiau; ki satisk, anni'isk kõk'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsiipi apinõk'uyi otsitom'akoaiauaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitaupipiaie itots'iketsipuyiaie. ¹⁰ Otsinno'össauaie kõk'atosi, eks'kamük otse'tametüksuiai. ¹¹ Ki otaitcipis'sau nap'ioyis, Mary oksis'tsi ipinnu'yiauaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsim'mimmaiu: ki otaipasuk'inissauēsts otakomütskotuksuauēsts, issak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh. ¹² Ap'istotokiua papaukõkianistcsax mōkstaiskito'tosau, noke'tsi moksokui itüp'akaiiau. ¹³ Ki otau'mattosau, satsik, Ap'istotokiua sto'tokatatscs papauta'atsuaie Joseph, an'isitouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kītak'otūmanisto; tük'kã, Herod ai'akapsümmuaie inük'sipokau mōks'enitōsaie. ¹⁴ Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itau'puaie otai'insaie Herod, mōksenüp'anistosi Ap'istotokiua otse'poawsin, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsit' ütümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noōsax mokõk'ietappix otap'apistotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki itüp'otokõttiuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sõk'umappix ikõn'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sõk'umappix mat'okõnainittsiauax, umut'otsksinippi otsokap'süppoōtsesattūsax mokõk'ietappix. ¹⁷ Itüm'enūpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asūniu ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tük'kã, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiua oto'tokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie. ²⁰ An'istsuaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'õšinim; tük'kã ini'au anniks'isk ap'ūssummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipua ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksīs'tsi, ki Israel istauõšin'im ito'to. ²² Ki otokh'tsīssi Archelaus otau'atsuaaiitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'īmaie mōk'ittapposaie; ki Ap'istotokiua otsipapuanistosaie, Galilee itanīs'tūpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yiu; mōkenūpanistosaie prophetix otan'iipiax, akanistai'nikõttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksīstsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksõkkui, itūs'-ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im istšin'naiisinni aststsiu'. ³ Am'auk annõk' matap'puiõk Isaiah prophet an'iu Nitsitāppiuā ksīstapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists mokõm'otstsīsests. ⁴ Ki John, Camel oku'yīsts, itsis'totosiu, ki itsikõp'okui itsep'siu; ki otso'õssinēsts tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokõnai'tappix otokõnitota'akax, ki Judæa istokõnai'tappix, ki Jordan istauõssin'im istokõnai'tappix mat'okõnitautakax. ⁶ Ki nie'tūktai Jordan (an'istop), otsit'ūstapinopiax, ki otsauum'itsitappiisuēsts aiinüp'anistomiauēsts. ⁷ Ki otsinno'össax otas'taiiissax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauõkõssax otsitūsta'pīnūkipi, an'istsiuax, Pītseksīnau'kosix, tūkka' kītan'ikoau kõkanistūpistūpik-satossuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'sūsksattok matsiin'ists mōk'itanistosi kītsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsiikasik kītsitsi' tanauēsts kok'kitūnissuai Kīn'un Abrahami; kitan'istopuau Ap'istotokiua, am'oxim okotokix ikotsistauatomoaiu Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok' kõts'eksīsts kaxa'kin itsipo'toau: kõnai'istsis saiinasīssi ak'aikakiaiau ki ak'aututsaiau. ¹¹ Okke' kimut'sitūstapīnopuau kõkkītsisauai'tsitasuai: apatots'ik annõk' ai'aksakootoõk aiīs'skunitapsiu, nimatsikõkokotopa'tomoauats matsikīsts': Ostoi' kimutak'istapīnokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotūkkiatsis ai'īnīmaie, kiauipūx'ixtoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokapse'maie, osos'tsipikiapioyis aiakitsiptsipotomēsts otapaiēn'insimmanists; ki istotox'ksīsts istsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimēsts. ¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tūktai ito'to, John mōkistsistapīniisaie. ¹⁴ Ki John paiau'tsimīuaie, ki otan'ikaie, ksēsto'a is ta' pīn o kīt, kitaketak'sipuksipat to kõkokot-sīs'tapīnnõksi, ki kumauksipuksipaakīks? ¹⁵ Jesus an'istsuaie pokitse'tsit annok':

nõks'istutsišinan mokõm'motsitappiisinni. Itümipaio'kits etomoyuaie. ¹⁶ Ki Jesus aiis'tapinnõssi, itopītsissoa'tomaie okke': ki, sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyuaie Ap'istotokiau otatsim'istaaw itutui'süpınūmaie sistsi'i itsınauūni'ınai, ki itokhitopi'ınai: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u amok'auk nıtük'omımokoa, nitsekõkh'sımau.

4

¹ ATSIM'ISTAAW ksıs'tapiksõkkui itūmitūppīp'iuaiie Jesus, sauum'itsitappiua mōk saksksınnoõsaie. ² Ki nışip'puyi koku'ists, ki nışip'puyi ksıstsikuısts otsit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksınımaitappii itoto'yınaie an'ıınai, Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiau okku'i, am'oxim ok'otokixim sıtsıp'satsisau mōkitapaiēnasau. ⁴ Ki itūnis'tsiuaie, Sınaip Matap'pi matokot'otsipaitappiuiats napaiēn, Ap'istotokiau maoui'umutokõnai'poawsısts aiakotsepaitappiui. ⁵ Sauum'itsitappiua otsıtsitapıppıok Atsim'akapıoyıs, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapıoyıs, ⁶ Ki an'ıstsiuaie, Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiau okku'i, ınıs'suiauūnit: sın'aip, akanıstsiuax oto'tokatatsix ksęsto'a: ki otsu'auęsts kitakitotsiketsi'enokiau, kokõt'sısts kōkstai'tūkõkhsau ok'otoki. ⁷ Jesus itūnis'tsiuaie, mat'sınaip, kimataksaksınoau'ats Nin'a, kitap'istotokā. ⁸ Sauum'itsitappiua spaıstūkki otsittūmmi'piokaie itaiıstummūt'tsiikaie kōnauau'ōsinists ki ıtsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anıstsiuaie, am'ostsim kōnauau'ōsınısts kitak'okoto, apıs'tuksısanopieniki, atsim'mımmokeniki. ¹⁰ Jesus itūman'ıstsiuaie, Mıs'taput, Satan: sın'aip, Nina Ap'istotokiau kitak'atsımmımmau, ki kitak'aitanıstaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiua otai'skikaie ki, sat'sik, oto'tokatatsix ito'toyikiax ki otpum'okax. ¹² Jesus otokh'tsımsi John ēen'ōsaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otūnis'tūpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yu, ıssoots'i omūk'sikımi ai'aketsksõkkui Zebulon ki Nephthalim: ¹⁴ Isaiiah otse'poawsın mōksenūpanıstosi otanıpi, ¹⁵ Zebulon ıstau'ossınni ki Nephthalim ıstau'ossınni o mūk'sikımi ısta'potsim, Jordan ap'ūmmotsim, Galilee ıstok'auaax; ¹⁶ Annıks'ısk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omūk'anatsi nan'ımmiau: ki annıks'ısk matap'pixk auōssın'ni eınsın'ni ittsi'ipi ki eıniu'tūxıssınni ittsi'ipi, itau'pixk, ksıstsikui'natsiu otsūs'kōpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumūtūpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' ımistokõk'itsimani āsttsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ōkassi, Galilee ıstomūk'sikımi, itsınnu'yuax aiıs'kūnnımotseyıx, Simon, an'ıstau Peter; ki oskūn' anıstau Andrew, ıksımmatūk'kiomıkatsıs omūk'sikımi itai'suiapıxımiuaie, tūk'ka itomik'aitappiisau. ¹⁹ Ki itūnis'tsiuax, noksuppa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki atomik'atsuai itskım'miau ki itopokıuo'ıuaie. ²¹ O mūt'tūkkıosi matsıtsınnuyeyıuax mat'toskūnnımotseyıx, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskūn', ipıt'sūpınnuyıuax ak'ıosatsıs, Zebedee, ıin'ouaie, aip'sımiax otomik'atsıuax: ki itsın'nikōttsıuax. ²² Ki ipıt'skıttsııuaie un'ouaie ki ak'ıosatsıs, ki itopokıuo'ıuaie. ²³ Ki Jesus Galilee ıstokõnau'ōssınni itap'auauōkau, otatoıapioko'auęsts itai'pıtsksınimatstokıu ki aisokse'puyiu spots'im ıstsetam'itsınıksınni; ki matap'pix opūs'tsımmesuai ki otok'tokossınuauęsts ikõn an'kūttutuyıuax. ²⁴ Ki otap'ıstutūksınni ikõnauanetūnistopaie Syria ıstau'ōssınni; ki ikõnai'oktokosıx, ki amıanıstıspūs'tsımisıx, ki annıks'ısk matap' pixk sauumıtsitappiua ıtsıps'tokoyıau, ki mat'tsapsıx, ki an'auxenıx, ikõnitautsıppotoıaıx; ki ikõnau'kuttutuyıuax ²⁵ Ki Galilee ıstokõnai'tappıx ikõnawk'pokıuoıaıaie, ki Decapolis, ki Jeıusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ūmmotsim ıstokõnai'tappıx matsekõnawk'pokıuo'ıuaie.

5

¹ Kı otsınno'ossax akai'tappıx ni tum'mo ita'mıssı: ki otau'pıssi otsitappım'ix ototaakax: ² Ki itsıpa'kuıakiu ki itūsksnım'atsıuax, ki itūniu, ³ Annıks'ısk matap'pixk oskēttsıppıuauęk ıkıkın'etūkkiısk, etam'etūkkıau: spots'im ıtsın'naiıssınni ostı'auai otsınan'ouıau. ⁴ Au'yesıx etam'etūkkıau: aiaksıkiawpıksıstotoıaıu. ⁵ İkkınap'ıtappııx etam'etūkkıau: ksōk'kum otaksınan'ouıau. ⁶ İno'tāttomıx mokõm'motsıpaitappiıssınni ki ınāk'attomıx mokõm'motsıpaitappiıssınni etam'etūkkıau:

ai'akokuyian. ⁷ Kĩmapi'itappix etam'etũkkiau: otak'sikĩmokiau ⁸ Ksĩkus'skẽttsipõppix etam'etũkkiau: ai'aksĩnnuyiauaie Ap'ĩstotokiau. ⁹ Inũs'tsetappix etam'etũkkiau: akanĩstainikõttaiu Ap'ĩstotokiau o'kosĩx. ¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikĩm'atsĩstotoaiu otõkõmmo'tsitappiuõsoauẽsts etam'etũkkiau; otsinan'oaiau spots' im istsĩn'naiisĩnni. ¹¹ Oksĩs'totokoeni ki maka'pi sĩtsĩp'sũkoeniki, ki aisĩmmĩm'motsenikiau, tũkka kĩtũk'omĩmmokoau kitse'tametũksuai. ¹² So poke'tametũkkĩk, spopai'piĩk; kitakitakai'sakĩnnosũko spots'im: apatots'ik neto'yik ũnninetoksĩstotoyiuax Ap'ĩstotokiau otsiprophetix. ¹³ Kẽsto'akauk ksõk'kum istsĩstsĩxipoku: atstosai'e umut'aiawxipi itsĩx'ipokuyi, tsanĩstapiu ksõk'kum umutaiaksĩtsĩxipokuĩstutsip? Matũtokoapi'uats, ki aksĩs'tapĩxip, ki akitsitautũsamiai'osi. ¹⁴ Kẽsto'akauk ksõk'kum istsũn'natsii. Akap'ioyĩs aitokittokhi netum'moyi matokotsiksĩsattop'ats. ¹⁵ Matap'pix matotstsĩm'axauaie anak'imatsĩs mõkĩtsitaistakhtotosauaie assuyĩn'i, itai'sũppatomiau itai'sũpanakĩmatsopi, ki matap'pix itsĩps'taupix napioyĩs itokõnnauan'akĩmaiau. ¹⁶ Neto'yik kitan'akimatsĩs istsot'ũnnasayit matap'pix mõk'itsĩnniĩsau kitawx'ĩstutsipists mõk'ĩtstsakũttosauaie kin'a spots'im. ¹⁷ Pinstak nimut'otopi nõkitũnnĩstupipotsĩsau okõk'itsĩmani, ki prophet ix otũn' issuai: nimatũtoto'pa nõkitũnnĩstupipotsĩsau, nimut'oto mõkĩtsũpanĩs'tsĩstutsĩsau. ¹⁸ Kitau'mũnĩstopuau spots'im ki ksõk'kum otsauomai'tsĩnikasi, ki okõk'itsĩmani otsitsauomsũpanĩstsiopi tũks'kai sikũk'sĩnaksĩn okõk'itsĩmani itstsi'ipi mat'akitsĩnikauatsaie. ¹⁹ Annõk' tukskai am'ostsim inũxe'poawsists kũttai'aksĩstutsĩmõkaie, ki ai'aksksĩnĩmatsokax matap'pix mõk'staĩstutsĩsaxaie, ak'anĩstainikõttau inũks'tsĩm spots' im; annõk' ai'aksĩstutsĩmests ki ai'aksksĩnimatsokax matap'pix mõks'ĩstutsĩmests, ak'anĩstainikõttau omũk'sĩm spots'im. ²⁰ Kit an'ĩstopuau kitokõmotsipaitappiisĩnni saiĩs'tũpũkuiõkhsĩssi Scribes ki Pharisees ot'okõmotsipaitappiisuẽsts kimatakĩtsipipuuuats spots'im istsĩn'naiisĩnni. ²¹ Kikai'okhtsĩpuau ũkkaiiap'ix otan'ikoaiau, Pinuye'nĩkik: ki annõk'ai'akoyenikiuõk ai'akesetsĩmaie okõk'itsĩmani: ²² Ki kitan'ĩstopuau annõk' ksĩstapĩstsĩm'iuõk ox'okoã ai'akesetsĩmaie okõk'itsĩmani; ki annõk' ak'anĩstsiuõk ox'okoa Raca, aiakesetsĩmaie okõk'itsĩmani: ki annõk' ak'anĩstsiuõk, kĩtũt'tsapsi, ai'akesetsĩmaie Gihenni ots'tsiĩmaie. ²³ Puksĩpĩp'potomĩniki kitak'iksĩstomũtskotũksĩnni natoĩ'apioyĩs, ki icsĩnĩm'ĩniki kixokoa kĩtsĩs'tsĩmmok, ²⁴ ũn'nim altar istsĩskit' kitakĩksĩstomũtskotũksĩnni, ki matskot'; matom'ots matsĩn'nũstseik ksẽsto'a ki kixokoa, ki tũm'ũtsĩpuksĩput ki sakumũts'kotoat kitsiksĩst'omũtskotũksĩnni. ²⁵ Kipĩnnũs'tseĩmĩs kikakhtum'o, kĩtsakiokhpokau'pimõssi: kõkstaiĩstapĩpiok au'kõkĩtsĩmaii, ki au'kõkĩtsĩmaii õk'staukotsei eẽnake'nai, ki kĩtakĩtsĩps'tapixik itai'ĩnũkiopi, ²⁶ Kitau' mũnĩsto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa. ²⁷ Kikai'okhtsĩpuau otanĩpuauẽsts ũkkaiiap'ix, Kimatakauõkotapuaua: ²⁸ Ki nestoa kitan'ĩstopuau, annõk' ũs'sũmmiuõk ake'uõk mõk'sta tossaie, ũkaukhtauauõkautãttseuaie u'skẽttsipõppi. ²⁹ Kinet'oopsi itsuyĩseeniki, sauau'tos ki mĩs'tũpapĩksĩstsĩs: õkh'siu tũks'kũma mõk'saiĩnakuaiĩssi koõpspi, õkstaĩs'tupapĩksĩs kostũm Gehenna. ³⁰ Kinet'otsĩs itsuyĩsse'eniki kawksĩnnĩt', ki mĩs'tũpapĩxit: õkh'siu tuks'kaii kotsĩs'i mõk'saiĩnakuaiĩssi, õkstaĩs'tũpapĩksĩs kostũm Gehenna. ³¹ ũk'auanĩstop annõk' aiaksĩksĩuatsĩuõk otokem'ani ũnnianĩst'okotsĩs iksĩuo'isĩnaksĩn: ³² Ki kitan'ĩstopuau annõk' aiaksĩksĩuatsĩuõk otokem'ani, otsauomauau'õkotasi, nokets'ĩnai otauõkotãts'okaie; ki annõk' aiakokkem'iuõk otai'ksĩuatai'ĩsk itau'õkatau. ³³ Stsĩk'i, kikai'okhtsĩpuau otan'ĩpuauẽsts ũk'kaiiap'ix, kimataksĩksĩstapatauũni'pa, ki, kitakitauanĩstau Ap'ĩstotokiau kitatauũn'ĩssĩnni: ³⁴ Ki kitan'ĩstopuau, Pinũt'auũnik; spots'im pini'tũpũtauũnik; tũk'ka Ap'ĩstotokiau otspiso'põtsĩsaie: ³⁵ Ksõk'kum pini'tũpũtauũnik; itsĩssũkau'piu: Jerusalem pini'tũpũtauũnik; tũkka Omũx'ina ot'akapioyimaie. ³⁶ Kimat'akitũpũtauunipa kotokõn', kimatkotsĩksixĩstutsĩpats nitu'kuyekai ki kimatokotsixĩstutsĩpats. ³⁷ Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketuanieniki, mat'õkhsiu. ³⁸ Kikai'okhtsĩpuau, ũk'auanĩstop sauau'toainiki moõps'pi, kitak'okõtanĩstotoko: ki sauau'tsĩmĩniki mokhpe'kĩnni, kitak'okõtanĩstotoko. ³⁹ Ki kitan'ĩstopuau

pinstsimmim'motsemis sauum'itsitappiuā: ki annök' kitakauaiak'ioök kītsets'stoksīs matoko'tsīs ki mat'stoksīs'. ⁴⁰ Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kōkitsīmaii, ki stakhts'isokōsim mōk'otsīsaie, mat ün'nīstotsīs kisau'tūtsisokōsim. ⁴¹ Ki annök' kītsitappa'atsokök tuks'ka ūskkak'sīnni, pokom'īs na'toki iskskaksīnni. ⁴² Annök' kitau'kōmōnikök, ko'tsīs, ki annök' kitai'akūkkumatūkok, pino'tūkaatsis. ⁴³ Kikai'okhtsipuau ūk'auanīstop kitak'ūkomīmmau kitopokau 'pimokā ki kitak'aūkīmaukikakhtum'o. ⁴⁴ Ki kitan'īstopuau ūkomīm'mīsau kikakhtum'ix, Atsīm'mīmīsau anniks'īsk matap'pixk kitai'pakosīnikokoauaxk ōkhs'īstutosau anniks'īsk matap'pixk kitau'kīmokoauaxk, ki aua'tsīmoiikatomosau anniks'īsk matap'pixk kitse'ksīstotokoauaxk, ki kitai'kīmatsīstotokoauaxk; ⁴⁵ Kokaukosīmī'īssuai Kīn'oau spots'im: tūk'ka ikkūnats'īuaie natos'i sauum'itsitappix ki ōkh'sitappix, ki soio'tūmstuyiuax mokōm'otsitappix ki sau'okōmotsitappix. ⁴⁶ Ukomīm'mainoainikiau anniks'īsk matap'pixk kitūk'omīm mokoauixk, tsaak'anīstappiuats kisa'kinosuai? Kūttomūnīstauūkomīm motsein'axau publicanix? ⁴⁷ Ki namīksematsīm'ainoainikiau kīxokoax, tsanīstapiu'ats kumutaumotsapiau stšīk'ix? Kūttomūnīstai ksematsīm motseiu'axau publicanix? ⁴⁸ Ki sūp-puiap'sīk manīst'sūppuiapsi kīn'oau spots'im.

6

¹ ISKSKATS'ĪK kōkstau'kōmmotsitappiisuai matap'pix kōkainu'yīssi; ikūmits'tsiki kīn'oau spots'im kimataksakinōsūkoauats. ² Mak'aumūtskotūkkieniki pinik'it manīstik'ipi aiksīstapokōmotsitappikasix itai'puyīssax natoī'apioyists ki moksoku'īsts, matappix mōksīnnu'yīssax. Kitau'mūnīstopuau sakino'sattaiau. ³ Ki aumūts'kotūkkieniki pinsksīnīs' i'aksīssautsīs kinet'otsīs otai'īstutsipi; ⁴ Mōksisīmīs'si kitaumūts'kotūksīnni; ki Kīn'a, aisīmīūs'sūppiuōk, kitaksīnnoam'sakinōsūk. ⁵ Ki atsīmoi'ikainoeniki pinet'omanīstīk aiksīstap'okōmotsitappikasix: otūk'ometsīmānoaiu mōkauatsīmoiikasau otsitai'puyisau natoī'apioyists ki moksoku'īsts itsi'kōkēists, matap'pix mōksīnnu'yīssau. Kitau'mūnīstopuau, sakino'sattaiau. ⁶ Ki Kšēsto'a, a'tsīmoiikainiki, ītsipi koko'ai, okīm'īniki, a'tsīmoiikamīs kīn'a ai'šīmīapsiūā; ki kīn'a, aisīmīūs'sūppiuōk, kitaksīnnoam'sakinōsūk. ⁷ Ki atsīmoi'ikainoeniki pinīksīstape'puawtsīs, manīstaiksīstapepoattopīauaie saie'tūkkix: tūk'ka ūs'taiu ak'aiokhtokiau otakai'puyīssau. ⁸ Pinet'omanīstīk, tūkka Kīn'oau īksīnīm'ests kitsipu'īnakīsipīsts kitsauomauan'īstopi. ⁹ Ūn'anīstūttsīmoiikak: Nīn'an spots' im kitsitau'pīpi, ūnanīstatsīm'metsīs kitsīn'ikōsim: ¹⁰ Ūnanīsto'tos Kitotūmap'sīnni: spots'im Kitsītsi'tan kanīs'tutsipi, annom' ksūk'kum nokūt'anīstutsit: ¹¹ Annok' ksīstsiku'ik nokkok'inan aau'ōssīn: ¹² Ki ūnnīksksīnīt'au nītsauum'itsitappiisīnanēsts, manīstūs'ksīnoawpi anniks'īsk matap'pixk nītsauum'itsīstotokīnanīxk: ¹³ Ki pinīstksīm'ūkīnan, ki nokītsīkōmotse'pīōkīnan Sauum'itsitappiūā; kitūsks'ainānīu nīn'naiīsīnni, ki otūnmap'sīnni, ki ītsapīna'sīnni. Amen. ¹⁴ Ūnnīksksīnno'ainoeniki matap'pix otsauum'itsitappiisūauēsts, Kīn'oau spots' im kitak'okskīnokoau. ¹⁵ Ki sauokskīno'ainoemki matap'pix otsauum'itsitappiisūauēsts, Kīn'oau Spots'im kimatakokskīnokoau'ats. ¹⁶ Kūttaioyienoeniki pinomūs'sūppīk manīst'omūssūppīpīau ksīstapokōmotsitappikasix: tūkka īksīstuts'īmīau ostokso'auēsts, matap'pix mōks'ksīnoōsax kūttaau'yīau. Kitau'mūnīstopuauūk'otsīmīau saiakīnosattopīau. ¹⁷ Ki kšēsto'a, kūttaiau'yeniki pu'ikīniit, ki īssīs'kīosit; ¹⁸ Matap'pix kōkstai'īskīnōkīu kikūtau'yī, kōksksīnnu'yīssi Kīn'a aisīmīūs'sūppīūā: ki Kīn'a aisīmīūs'sūppīūā kitaksīnnoam'sakinōsūk. ¹⁹ Pīnaumoi'potosīk akau'tsapsīnni annom' ksōk kum, apūn'ix ki apīssu'yēi otsīts'oyīpi, ki kōm os'iepītsīx otsīpīs'sax ki otsīkōmos'sax: ²⁰ Ki aumoi'potosīk akau'tsapsīnni spots'im, apūn'ix ki apīssu'yēi otsītsau'oyīpīau, ki kōmosīepītsīx otsītsauaisīsūppokātūn'akīīpīau ki otsītsauai'kōmospīau: ²¹ Ittsī'pīau kitsīnan'īsts, ün'nīmauk ku'skēttsīpōppi. ²² Mostūm'i īsta'natsīi moōps'pīina; nītuks'kūssi koopspi, kostūm' ak'otūtsīu anat'sīi: ²³ Ki koōps'pī minīx'īssi, kostūm'i ak'otūtsīu skī'natsīi. Anat'sīi annīk' i tsīspsts'tsīk kostūm'i skī'natsīssi

maum'aumũko ski'natsĩnni! ²⁴ Tukskũm matap'pi matokotsapotomoyuatsax na'tokũmix nĩn'ax: aksikũmökkĩmiu tukskum ki aks'ikũmũkomĩmmiu stsĩk'i; akikũme'eniu tuks'kũm ki aksikũm'ĩstsĩmmĩmmiu stsĩk'i. Kimatokotapotomoauaxau Ap'ĩstotokiuã ki sauum'itsitappiuã. ²⁵ Ũnnikaie kitan'ĩstopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisĩnni kitaks'oattoppi ki kitak'sĩmattoppi: ki pinap'itsitatoat kostũm'i kitai'aksũpskawsattoppi. Tse'ka ĩsskĩts'tau opai'tappiisĩnni ki aau'õssĩn, mostũm'i ki istotos'ists? ²⁶ Sũm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsĩmmauaxau ki matomaipokiakiuaxau, ki matomaumoipotũkkiii'axau ĩnsĩm'apioyĩsts; ki Kĩn'oau spots'im ai'ĩssoyiuax. Tũkka' ĩsskĩts'tau, ksẽsto'a ki osto'auai? ²⁷ Ũs'tainoeniki kũk'spitappiisui, tsiksĩm a' ak'aatspitappiiu? ²⁸ Kumauk'apaitsitatoppuaisksistsaii ĩstotos'ists? Sat'sĩkau anat'suiopokists itai'sũskiiu; matapotũkkiiu'astsau, matapĩs tutũkkiiu 'ãsts'au ĩstotos'ists. ²⁹ Ki kitan'ĩstopuau Solomon otstap'ĩstotossi mat skĩt stom'atsẽsts annists'isk suio'pokistsk. ³⁰ Is'totosatstopiẽsts saiũs'kiĩsts manĩstĩs'totosatstoppiẽsts annists'isk annok' ksĩstsikuik na'paitappiisĩk ki apinũk'wis apittũp'apĩxipiau ĩtsi'i: kikũttomaiakstaiĩsttũpĩstotosatskokoauats, kitsenũk'aumaitũkkipuu. ³¹ Ũn'nikaie pinapai'tsitatoak kũk'anĩssuai Tse'a nõks'auattopĩnan? Ki, Tse'a nõk'sĩmattopĩnan; ki; Tse'a nõks'ĩstotosattopĩnan? ³² (Tũk'ka annists'isk, Gentiles ap'ũssatsĩmẽsts:) Kĩn'oau spots'im ĩksĩnĩm'aie kitsĩm'mũkitatosẽsts. ³³ Ki Matom'apsatsĩk Ap'ĩstotokiuã otsĩn'naiisĩnni ki otokõmotsitappiisĩnni ki annists'isk kitak'ũtokõnokokẽsts. ³⁴ Ũn'nikaie pin ap'itsitatok apinok'wis; api'nok'wis ak'apitsitasiu. Tuks'kai ksistsikui, maka'pi sup'anistsiu.

7

¹ PINOKÕK'ITSIMAK ki kimatakokõkitsĩmũk o'a ² Kanĩstau'kõkitsĩmapuai kitakanĩstaukõkitsĩmũkosuai; ki kanĩstau'kotawpi kitakanistau'kuyĩssi. ³ Ki kumauk'satsĩks kũskũn' osũppa'kõmosĩnni, ki kimatstatopats kitomũksũppa'kõmosĩnni? ⁴ Ki kikũttaukot'anĩstau kũskũn' nõk'sauautsĩssi kitsũppa'kõmosĩnni; ki sat'sit, omũk'o kitauũtsũppa'kõmosĩnni? ⁵ Kitsiksĩstapo'komotsitappiansi, Matom'sauautsit kitomũk'sũppakõmosĩnni, ki kitakotũmsokapsatsip kũksauautsĩssi kũskũn' o sũppa'kõmosĩnni. ⁶ Annists'isk natoap'ĩstsk piniko'tokau imitax, ki pearls pinitũp'ĩstũpapixikau ak'sĩnix, õksĩkkũmitauau'õkaiau ki akotũmotũkau'auyiau ki kitak'otũmsixipok. ⁷ Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; ĩstok'iakik, ki kitaksikauai'pixĩk. ⁸ Anniks'isk matap'pixk au'kõmõnixk au'kuyiiu; ki annũk' ap'satsĩmũk, au'konĩmaie: annũk ĩstok'iakiuõk, otak'sikauaipĩxikaie. ⁹ Tũkka' nĩn'naua, aukõm'õnĩstũssi okku'i napaiẽn, aiakokotsuiaie okotoki? ¹⁰ Ki aukõm'õnĩstũssi mammi', aiakikotsuiaie pĩtse'ksĩna? ¹¹ Ksẽsto'au, kitsauum'itsitappiipuu, ĩksĩnĩm'enoainiki kũk'okotosuai ko'kosoauax õkh'sĩsts, Kĩn'oau spots'im kũttomaiakokotsiu'atsax õkh'sĩsts anniks'isk matap'pixk otau'kõmõnikixk? ¹² Kanĩst'sitsitatopnai matap'pix kũkũnĩstsitsitaiĩssuaiu, kitak'ũnĩstsitsitattaiau: ũnnianĩstap'piu okõk'itsĩmani ki prophetix otse'puawsuai. ¹³ Apũt'okĩtsĩmi pi'ik; sokokĩt'sĩmi apũk'oksokui itũp'itsiiu akotap'sĩnni, ki akai'tappii ĩsipim'ix: ¹⁴ Annik' kitsĩm'ik, ki annik' moksoku'ik itũp'itsiikiau opai'tappiisĩnni, aput'tsiiau; ki unna'tsitappii ikon'imix. ¹⁵ Stim'nokau ksĩs'tapatoiapiekuax kit'sitotaakĩxk emũk'ikĩnaĩstotosĩxk, ki o'pĩstokĩni itapis'onotsiau. ¹⁶ Kit-aks'ksĩnoaiu otsĩn'asoauẽsts. Matap'pix kũttomautuyiu'atsauax ksĩssi'ix mĩn'ĩsts, ki ksĩs'tapsũskiĩsts kũttomautsĩm'axau figs? ¹⁷ Neto'i kõnai'õkhsĩstsix ai'õkhsĩnasiau: ki makap'ĩstsix makap'inasiau. ¹⁸ Õkhsĩstsĩs matokotokapinasiau'ats, ki makap'ĩstsĩs matokot'õkhsĩnasiauats. ¹⁹ Kõnai'ĩstsix kũttaõkhsĩnasiix kakiok'au, ki ĩs'tsi ĩtsĩs'tũpapiksĩstaiu. ²⁰ Ũn'nikaie kitaks'ksĩnoaiu otsĩn'asoauẽsts. ²¹ Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokõnitaipim'axau spots'im ĩsts'ĩn'naiisĩnni: annũk' ap'ĩstutsĩmũk Nin'a spots' im otsitsi'taniaie, ai'akitsipim. ²² Annik' ksĩstsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, nikũttomaisĩsipsinanats kitsĩn'ikõsĩm? Ki nikũttomaisũskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsĩn'ikõsĩm?

Niküttommutaipissatskaspīnana kitsīn'ikōsim? ²³ Ki nitakotūmanīstaiu, kimats'ksīnōpu aua; Mīstūpa'akik, ksēsto'au kitsauum'itsīstutsipuaii. ²⁴ Annōk' aiokh'tsīmiuōk annīsts'isk nītse'poawsīstsk aks'īstutsiu mokōkiīn'ai annōk itokhīt'okoīskauūk ok'otoki: ²⁵ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'sopu, ki annik' napioyīs itot'sūppu; ki matsīstokhopiu'ats; tūk'ka, itokh'itokoīskau ok'otoki. ²⁶ Ki annōk' aiokh'tsīmiuōk annīsts'isk nītse'poawsīstsk, ki matsīstutsim'atsēsts aks'īstutsiu mattsapīn'ai, annōk' itokhit'okoīskauūk spōts' ikui: ²⁷ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyīs itot'sūppu; ki īstokhopi'u; ki omūk'o otsīs'tokhopiīsīni. ²⁸ Ki ūn'nīsiu, Jesus otaīksīste'poattosēsts annīsts'isk epo'awsīstsk, matap'pix skaie'tūkkiau otsksīnīmats'tūksīni; ²⁹ Ototūmap'sīni itūs'ksīnīmatsiuax, ki sīnak'ix manīstūs'ksīnīmatsawpīax, matūsksīnīmatsiu'atsax.

8

¹ OTSĪN'NĪSAATOSSI nitum'mo akai'tappīi itopokiuo'iauaie ² Ki, satsīk, nīnuau leper otsittotaakaie ki otsīt'atsīmmīmokaie, Id otsīt'anikaie, Nin'a, atsi'tatomīniki kitokotsīksīstotok. ³ Ki Jesus itsau'ksikīnstsiakiu, ki itsīxen'iauaie, ki an'iu, nitak'anīstutsip; ksīksīt'. Ki soksīksīk'sīuaie. ⁴ Ki Jesus anīstsiuaie, Sat'sīt, pinaiīstinikos matap'pi; mīs'taput, annīs'tsīnosattsīs natoī'apiekuūn, ki anīiik' otan'ipik Moses īssa'kumūtskotoat mōks'ksīnīsau. ⁵ Ki Jesus otsīto'taipīssi Capernaum, eēn'aken'ai otsītto'taakaie, ki otau'kōmōnikaie, ⁶ Ki otan'ikaie Nin'a, anrōk' nitapotomokōk noko'ai itsīs'tokhaītsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuīnūm. ⁷ Ki Jesus an'īstsiuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau. ⁸ Eēnaken'ai an'īstsiuaie, Nin'a, nīmat'sipumapspa kōkītsipīssi noko'ai: kakse'puyit, ki annōk' nitapotomokōk ak'okuttutoau. ⁹ Nēsto'a nitap'otomoki, ki eēn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'īstau am'ok mīs'taput, ki ai'īstapu; ki nitan'īstau stsīk'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annōk' nitap'otomokōk nitan'īstau, am'oi ūnnianīs'tutsīt, ki au'anīstutsīmaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsīmsaie, skai'etūkkīu, ki an'īstsiuax annīks'isk matap'pix ipokiuo'ixk, Kitau'mūnīstopuau manīst'omūkopi otaumai'tūksīni nīmatūnīstokonip'ats Israel īstauōsīn'im. ¹¹ Ki kitan'īstopuau akai'tappīi umutautstsiipi apinōk'kuyi ki otsīt'tīstūkkōpīpi ak'ūtotoiau, ki akopokau'pīmiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im īstsin'naiīsīni. ¹² Ki nīn'naiīsīni īstokos'ix ak'satūpīksīstsiuax ski'natsīi; annīm asain'sīni ki satse'kīnan ak'itstīian. ¹³ Jesus an'īstsiuaie eēnaken'ai mīs'taput, kanīst'aumaitūkkīpi kitakūnīsttutoko ki annōk' otap'otomokōk itsok'okuttutoau. ¹⁴ Ki Jesus otsītsipīssaie Peter oko'aiaie, nannuyīuaie otokem'ani o'ksīstsiuaie itsīs'tokhaītsīnaie, ai'okhtokīm pūs'tsīmesīni. ¹⁵ Ki kaīen'īmaie otsīssi, ki pūs'tsīmesīni itskīmaie: ki itsipūau', ki ito'yīuax, ¹⁶ Autūkkus'si ito'tsīpotuyīuaie akai'tappīiau sauum'itsīstaawx pakh'tokīnattsiīkīuax: ki otse'poawsīni itsa'tūpīksīstsiuax staawx, ki ikut'tutuyīuax ikōnai'okhtokosīx: ¹⁷ Mōks'enūpanīstosi otan'īpiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'sīmēsts kītsauūt' tsīkotsapīnūnīsts, ki ipa'tomēsts kitokh'tokosīnūnīsts. ¹⁸ Jesus otsīnno'ōssax akai'tappīiīx oto'tūksīpuyīmokax, ikōk'itsīmau mōk'opūmmosau. ¹⁹ Ki tukskūmīni aīsīnaki'īna itoto'yīnaie ki an'īstsiuaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo. ²⁰ Jesus an'īstsiuaie, ota'tuyīx au'ōttsīmanīau, ki paīu'tax au'yīīīau; ki Nīn'nau okku'yi matsīstokhotom'atsaie otokōn'. ²¹ Ki stsīk'i otūsksīnīmats'aie an'īstsiuaie Nin'a, nōk'otomitappo nōk'akītsōsi nīn'a. ²² Ki Jesus an'īstsiuaie, sūppa'kit; ki enīx ūnanīstak'itsōsauax enīx. ²³ Ki otsūppopīs'si akh'iosatsīs, otūs'ksīnīmatsax ipokītsūppo'pīīax. ²⁴ Ki satsīt iek'opaikīmskau, ki ai'sīkopaikīmskau akh'iosatsīs; ki ai'okau. ²⁵ Ki otūs'ksīnīmatsax otsīt'totaakīkax ki otsītsīksenokīkax, ki an'īstsiīkīuaie, Nin'a kōmotse'pīokīnan: nitaks'īnetspīnan. ²⁶ Ki an'īstsiuax kumauk'sīkopupūauaīsk kitsenūkumaitūkkīpuan? Itūmit'sīpuau, ki ai'sītsīpsattomēsts sopu'īsts ki paī'kīmskaiīsts; ki ikōnau' maītsīēsts. ²⁷ Ki nīn'ax skai'etūkkīu, ki an'īau, Tsōkhtanīstap'īnanōkhtauts, sopu'īsts ki omūk' sīkīmi manīstse'tokēsts? ²⁸ Ki otopūmmo'si Gergesenes īstauōsīn'im ito'tatsemīuaie natsītappīi sauūmitsīstaawx

pakh'tokŋnattsiiakiax, aken'imanists itsũx'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsit-sko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsimattopinan, ksęsto'ă ki nęstũnan, Jesus, Ap'istotokiuă okku'yi? Kikũt'tautotopa kŋkkitsikimatsistotoksınan otsauomo'tosi itaiksistsikumioopi kŋk'kitsikimatsistotoksınan? ³⁰ Ki Pįstsįksi'pio akaięm ak'sįnix itau'yiau. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kŋmŋnįstsiauaie ki an'įstsiauaie, saiai'pixįkįnaniki, nŋk'itsipįsįnaniau ak'sįnix. ³² Ki an'įstsiuax kũkku'. Ki otsũksax, ak'sįnix itsipim'iax: ki, satsit, kŋnak'sįnix itsįn'aukskasiau inno'tsįstũppakui, ki omũk'sikįmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki anniks'įsk matap'pixk ũsks'kũmiįskax itsįs'tũpaukskasiau, ki akap'ioyįs itsipim'iau ki ai'itsįnikŋttsiuax, ki anniks'įsk matap'pixk pakhtokŋnattsixk sauum'itsistaawx mats'itsįnnikŋttsiuax. ³⁴ Ki, sat'sįt, Kŋnai'tappix ikŋnai'sũkkitįmiau akap'ioyįs mŋkittotatsemŋsau Jesus: ki otsįnno'ŋssauaie, au'kŋmŋnįstsiauaie mŋks'įstapusaie otau'ŋssuai.

9

¹ KI itsũppo'piu akh'iosatsįs, ki ito'pũmmo ki otauũtakap'ioyim ito'to. ² Ki, sat'sįt, itotsįp'iauaie nįn'nau, ai'pakhpuyiu, įstokhai'tsiu ũksįn': Ki Jesus otsįnįs'saie otaumai'tũksuaiax anįstsiauaie ai'pakhpuyiuă, Noko'a, ŋkh'sitũkkįt; kitsauum'itsitappiįsįts įksįnip'iau. ³ Ki, sat'sįt, stsįk'ix ai'sįnakix įstai'au am'o (nįn'nau) makapie'puyiu. ⁴ Ki Jesus įksįnim'ęsts otũs'tapuaueįsts ki an'iu, kumauk'itsitatopuauaįsks maka'pi ku'skęttįsipŋppuaueįsts? ⁵ Tsįm'a ksįstįspa'pi, kŋk'ansi, kit sauum'itsitappiįsįtsįksįnip'iau; ki kŋk'anįsi, Nipuat' ki auŋkat'? ⁶ Ki kŋks'ksįniįsuai Nįn'a okku'yi ikŋts'ksįnimęsts sauum'itsitappiįsįts annom' ksŋkkum (itũm'anįstsiauaie aipakhpuyii) Nipuat', matsit' kitũk'sįn, koko'ai is'taput. ⁷ Ki itsipua' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ Ki akai'tappiįi otsįnįs'sax, skai'etũkkia, ki a'tsįmmįmmiauaie Ap'istotokiuă annŋk' ikotsiu'ŋk matap'pix otũmap'sįnni. ⁹ Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiauaie nįn'nau, an'įstau Matthew, itaupiį'įnai itai'ponitatopiaie, ki an'įstsiauaie Sũppa'kįt. Ki itsipua' ki pokio'attsiauaie. ¹⁰ Ki ũn'niįtsiu Jesus otsįtsįps'taupįssi nap'ioyįs, otau'yįssi, sat'sįt akai'tappiįu publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otũs'ksįnimatsax. ¹¹ Ki Pharisees otsįnno'ŋssax, itũnįs'tsiauaax otũksįnimats'axaie. Kitsįn'aimoau maukopoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix? ¹² Jesus otokh'tsįsaie, an'įstsiuax, anniks'įsk matap'pixk ikut'totoaxk matsįmmũki tappi'uauxau assokinakki, anniks'įsk matap'pixk ai'okhtokosixk kįmũk'įttappiįu. ¹³ Is'tapuk, ũs'ksįnik manįstap'ipi, nitŋkh'sitsip kįm'apiįsįnni, ki nimatŋkhsitsipats ikįt'stũksįnni: tũk'ka nimat'ũtotopa nŋk'ainikŋttosau mokŋm'otsitappix mŋks'įsuaįtsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto. ¹⁴ John otũs'ksįnimatsax otsitũm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanįstapiu'ats nimutsauau'yipįnan nęstũn'an ki Pharisees, ki kįtũksįnimatsax kũttaisauauyiu'axau? ¹⁵ Ki Jesus anįstsiuax kũttaukotau'yesiuaxau man'okkemiuŋk oko'ai įstokos'ix, itsa'kiitawpįssi man'okkemiuŋk? Ki annists'įsk ksįstsiku'įts ak'otoiau man'okkemiuŋk otai' akitotoawpįstskaie, ki akotũmsauau'yiau. ¹⁶ Kimatanipsospua' makap'isokŋsįsts; annik' psak'sįnik aksoksipinikau ki saku'apįnikan aksistũpaipinikau. ¹⁷ Matap'pix matomaisũppasuyįnimęsts mani'įts mįn'įokkeįsts ũkautokeįssuyįnįsts, ŋks'kakũmipinikau ũk'autokeįssuyįnįsts, ki mįn'įokke ak'saikįmsskau, ki aks'įksįstsuyinasia: Manįn'įokkeįsts itsũppa'suyįnįmiau man'otokeįssuyįnįsts ki ai'aketŋkhsia. ¹⁸ Otsakiaįsįtįp'sattosax annists'įsk epo'awsįsts, tukskũm'įni eenakin'ai itoto'įnai ki a'tsįmmįmmiauaie, ki an'iu, Nitũn'na ũk'ainiu; puk'siput ki kotsįs'i tsįxen'įs, ki aks'įpui tappiįu. ¹⁹ Ki Jesus itsipua', ki itopokom'iauaie, ki otũksįnimatsax mat'opokomiauaie. ²⁰ Ki sat'sįt ake'ua, au'atũnikau ũksaumawksaikįmskau otok'tokossįnni na'tsikoputtuyi stuyi'įsts, itsũp'paatsiauaie, ki itsįx'enįmaie opekakũn'įmaniaie: ²¹ Tũk'ka, įs'tau, ksen'įmįniki opekakũn'įmani, nįtak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tũkkau; ki otsįnno'ŋssaie, itũni'u, Nitũn'na, ŋkh'sitũkkįt, kitaumai'tũksįnni kumut'okuttotoko. Ki ake'ua annik' itokut'totoau. ²³ Ki Jesus otsįtto'taiپیisi eenakin'ai oko'ai, ki otsįnno'ŋssax au'yesįx ki matap'pix eįs'tsekįniau, ²⁴ An'įstsiuax, anįs'tapaauk, ake'kuń matseniu'ats, ai'okau. Ki

itai'ímiauaie. ²⁵ Ki otsis'tüpskoõsax matap'pix, itsipim, ki ito'tsümaie, otsis'aie, ki ake'kuun itsipuu. ²⁶ Ki otap'istutsipi, annik' auõsñ'ik, motüs'ksñipaie. ²⁷ Ki Jesus otsistüpaumatta'atossi, na'tokümi naps' tsix nñ'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iaiu, David okkui', Kím'okñan. ²⁸ Ki otsitsipis'si nap'ioyis, naps'tsax itoto'yiauaie: ki Jesus an'istsiuax kikütai'maitsipuan nõk'okotünistutsis? An'istsiiauaie A, Nin'a. ²⁹ Itüm'itsixeniuax oõps'puuax, ki itüni'u, kanisto'maitsipuai, ünnianistsis'. ³⁰ Ki itsikau'opiii oõps'puuax: ki Jesus saiemiuaux mõkstanis'tosax matap'pix. ³¹ Ki osto'auai, otsis'tapusau ikõnai'tsñnikoyiauaux matap'pix annik'auõsñ'ik. ³² Ki otsüksax, sat'sit ito'tsüpiauaie küttaiai'puyiua sauum'itsistaaw pakto'kñnattsiauaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'piksistõssaie, küttaiai'puyinã itse'puyiu: ki kõnaitappix skai'etükkiau, ki an'iaiu, matsikainip'ats Israel istauõsñ'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iaiu sauum'itsistaawx otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauõkau kõnau'akapioyists, ki inük'akapioyists, ki itüs'ksñimatstokiu ota'toiapioyimoauests, ki ai'semokiu nin'naiisñni istõkhs'itsiniksñni, ki õk'kuttutsimests matap'pix otokõnai'oktokosuauests ki otokõnau'atünikauests. ³⁶ Ki otsinno'õssaie otappiisñ'na, kaiim'iauaie, tükka üs'tsimsiu, aneto' manistau'anetopiax emük'ikñinax saiits'tsissi üsks'kümokiuä. ³⁷ Itüman'istsiuax otüsksñimatsax, akauo'yi insñ'manists, ki ap'otükkix unna'tosímiau; ³⁸ Atsím'oiiküttok insñ'manists istin'nau mõk'itüpskoõsax otñsimmanists apotükkix.

10

¹ OTSIPUK'SÜPINNIKÖTÜSAX na'tsikoputtsiau otüsksñimatsax, ikotsiu'ax otüma'sñni mõk'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'õkuttutsisax amian'istokhtokosists ki amian'istatünikests. ² Na'tsikoputtsixk itokõt'tsiuax otsin'ikõsoauests am'ostsiaukiests; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskün: James, Zebedee okku'i ki John oskün'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annõk' publicanõk; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus; ⁴ Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annõk' aien'üpanistsiuõkaie. ⁵ Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itokõt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles oksoku'auests pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauests pinüt'sitsipik: ⁶ Ki Israel oko'au otomük'ikñinaumix ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'õkainoniki sem'okik, ki anik', spots'im istin'naiisñni aststsiu'. ⁸ Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix issin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsiksist'okoko, ksistoko'tükkik. ⁹ Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitükkik kitsitai'süpopumatsopuauests, ¹⁰ Assuia'tsüman pinots'ik aumatto'ainoiniki, pinots'ikau na'tokaists spiks'isokõsists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükküä ak'otsümaie otso'õsñ. ¹¹ Annik' akap'ioyisk kñtai'akitsipipika süppo'õttsesatsik annok' oks'apsiuok; ki anim' stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai. ¹² Ki pim'innoainiki nap'ioyis, ksematsim'attok. ¹³ Ki õkhs'issi nap'ioyis ünnianistsito'tos kitsin'nüstseisauuests; ki sauõkhs'issi ünnianistsska'atok kitsin'nüstseisauuests. ¹⁴ Ki annõk' kiküt'tautokõk, ki küt'tauotsimikõk kitse'poawsists, süskitsim'innoainiki annik' akap'ioyisk sostsik'asattok. ¹⁵ Kitau'münistopuau akõk'itsümaiksistsikuik Sodom ki Gomorrha ak'skitstom annik' akap'ioyisk. ¹⁶ Sat'sik emük'ikñinax mis'tüpskoawkiapis'ix neto'yik kanistsis'tüpskopuau: mokõk'ik manistsokõkipi pitse'ksñinax, ki ikñinaps'ik manistik'kñinapsi kükku'ix, ¹⁷ Ki üsks'kümokau matap'pix; kitakaumüts'kaukoau akõk'itsümani, ki otatoi'apioyimoauests kitakitaipstüsistsipis'okoau; ¹⁸ Kinñ'ax ki omüx'ñinax kitakittüp'iokoai, nesto'a kumut'aiakaitüpipiokoai, kõkkite'nüpanistosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumüts'kaukuñnoainiki pinstak kõkñnistse'puyisuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai. ²⁰ Kimats'epuyipuu, Kñn'ouau osta'aw ksësto'au itsipstai'puyiu. ²¹ Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi mõks'eñsi, ki nñn' a akumüts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenüpanistaiau un'oauax ki oksis'toauax mõks'enitõsauax. ²² Ki kõnai' tappix kumut'akaukñmokoai nesto'i; ki annõk'

eikak'imauõk umuts'ipaitappiuaspi akitsikõmotse'piauaie. ²³ Kĩm'atsĩstototsenoainiki tuks'kai akap'ioyĩs, mĩs'tũpokskasik stĩk'i: kitau'mũnĩstopuau kimatakõõnitotopuau Israel ĩstokõnau'akapioyists otsauomai'akotosi Nĩn'au okku'i. ²⁴ Ũskĩnĩmats'au matskĩtsĩmiu'ats otũskĩnĩmats'tokiuã, ki apotũk'kiuã matskĩtsĩmiu'ats otsĩn'aim. ²⁵ Őkh'siu ũskĩnĩmats'au mõketũm'anĩstsau otũskĩnĩmats'tokiuã, ki apotũk'kiuã mõketũm'anĩstsau otsĩn'aim. Anĩstsĩn'nikõttũsuaie nap'ioyĩs otsĩn'aim Beelzebub, ak'staianĩstsĩnnikõttaiuau ĩtsĩpstaupixk oko'ai? ²⁶ Pin stũn'nokau; matsekipats akstaisaiipasokĩnnĩs; matsitsiksĩs'pats ak'staisaiĩskĩnĩs. ²⁷ Kĩtse'ĩtsĩnikopuai ski'natsii matai'ĩtsĩnikok ksĩstsiku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai kotokhĩs'suai, sem'ik spots'im nap'ioyĩsts. ²⁸ Ki pinstũn'nokau anniks'ĩsk akenitomixk mostũm', ki sta'aw matokotsenĩtsiau'ats: stũn'nok annõk' i kots'enĩts iuõkax mostũm' ki staaw stakhts'im. ²⁹ Natokũmix sĩstsix kũttomũtaiponitau'atsax nitsĩpũn'asaini? Ki tuks'kũm matakĩttotstiu'ats ksõk'kum sauũs'ksĩnoũssi Kin'oau. ³⁰ Kitoku'yikĩnsĩsts ikõnũks'topiau. ³¹ Piniko'puk; kitots'ĩtskũkaiĩxkĩmĩmipuai akaiẽm'ix sĩstsix'. ³² Annõk'ae'nũpanĩtsiuõk matap'ii nẽsto'i, osto'i nitaks'enũpanĩstau nĩn'ã spots'im. ³³ Annõk' nĩt'saietokõk matap'piuõk, osto'i nĩtak'saietoau nĩn'a spots'im. ³⁴ Pinstak nimut'oto ĩnnũst'sĩnni nõkĩtsĩt'apixĩsi ksõk'kum: nimat'otopa nõkĩtsĩt'apixĩsi ĩnnũst'sĩnni, ĩnnu'stoan nimut'oto (nõkĩtsĩt'apiksĩstos ksõk'kum). ³⁵ Nimut'oto nĩn'au ki un'ni mõk'ĩtsipotsĩstsĩmmotseĩsau, ki otũn'ni ki oksĩs'tsi, ki ãum'si ki maawks'i mõkĩtsipotsĩstsĩmmotseĩsau. ³⁶ Ki nĩn'au aks'ĩkatumĩmmiuax otopokau'pimix anniks'ĩsk matap'pixk oko'ai ĩtsĩpsts' taupixk. ³⁷ Annõk' aiĩs'tũpũkomĩmmiuõk un'ni nẽsto'i nimatokotsinanũk'ats: ki annõk' aiĩstũpũkomĩmmiuõk oku'yi ki otũn'ni nẽsto'i nimatokotsinanũk'ats. ³⁸ Ki annõk' sauots'ĩssi otaiũĩnan'i sauopokiuo'osi nẽsto'ã, nimatokotsinanũk'ats. ³⁹ Annõk' ikon'ĩmõk opai'tappiisĩnni, ak'atstomaie; annõk' at'stomõk opai'tappiisĩnni, nẽsto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie. ⁴⁰ Annõk' kĩto'tokõk nito'tok; ki annõk' nito'tokõk ito'toyeuaiie annõk' nitse'tokũkõk. ⁴¹ Annõk' ito'toyeuõk prophet otsiprophetisaie otak'okuyĩssi prophet osa'kinosĩnniaie; ki annõk' ito'toyeuõk mokõm'otsitappiuã oto'kõmotsitappiisaie, otak'okuyĩssi mokõm'otsitappiuã osa'kinosĩnniaie. ⁴² Ki annõk' ai'akutũkkuyiuõk sto'kĩmi tuks'kũmi anniks'ĩsk ĩnũks'tsĩmĩxk otũs'ksĩnĩmatsõssaie, kitau'mũnĩstopuau matakastom'ats osa'kinosĩnniaie.

11

¹ KI un'niniitsiu otai'ksĩstanĩstõssax na'tsikoputsix otũskĩnĩmats'ax ĩtsĩstũpa'atomaie mõkũskĩnĩmatstoksi ki mõkatsĩm'semõksi ot'akapioyimoauẽsts. ² Annok' John ĩtsipsts'taupĩssi itai'okiakiopi otokh'tsĩsẽsts Christ oiapĩstutsipĩsts'aeie, itokõt'tsiuax na'tokũmix otũskĩnĩmats'ax, ³ Ki an'ĩstsuaie, kikũtami'pa annõk' aiakoto'õk, ki nõk'apsũmmõsĩnan noke'tsĩmi? ⁴ Jesus an'ĩstsuiax, mĩs'tapuk, matan'ĩstsĩnnomok John annists'ĩsk kĩtokh'tsiuauẽstsk ki kitũs'satsipauuẽstsk: ⁵ Naps'tsĩx ũs'sũpiau, ũs'tsekaĩx ikõm'otauauõkaiau, leperix ĩssin'aiau, kũttaiai'okhtsĩmix ai'okhtsĩmiau, enix' aipuu'iau ki kĩm'atapsix atsĩmsem'aiau õkhs'ĩtsĩniksĩnni. ⁶ Ki atsĩm'siu annõk' kũttai'ĩtskĩmskũkiuõk nẽsto'i. ⁷ Ki otsĩs'tapusax, Jesus otaumũtũpaiĩtsĩnnikoõsuaie akai'tappix John, Tsanĩstappiuã kumutsitappopuai ksĩs'tapsksõkkum kõk'satsipuai? Kũttaitstsi'p'a apai' sopu'yi itau'ũtopãpokaiiu? ⁸ Ki tsan'ĩstappiua kumut'sitappopuai kõk'satsipuai? Kũttaitstsi'p'a nĩn'naii ĩkikĩn'ĩstotosiu? Anniks'ĩsk ĩkikĩn'ĩstotosĩxk itot'okoyiau Omũx'ĩnax oko'auẽsts. ⁹ Ki tsan'ĩstappiuã kumut'sitappopuai kõk'satsipuai? Kũttaitstsi'p'a prophet? A, kitan'ĩstopuau skĩtsĩm'iuaiie prophet. ¹⁰ Annõk' sĩnau', sat'sit, nitse'tomotokũttau nito'tokatatsĩsau kostoksĩs', ki ake'tomsokapapĩstusimaie koksoku'i. ¹¹ Kitau'mũnĩstopuau anniks'ĩsk ĩtsipokai'ĩmmokixk akex, mats'itstipa õk'skĩtsĩmiaie John Baptist: ki annõk' ĩnũks'tsĩmõk spots'im ĩtsĩn'naiisĩnni ai'skĩtsĩmiuaie. ¹² John Baptist ĩtsiksĩs'tsikuĩsts, puk'sũpiksĩstsikuĩsts spots'im ĩtsĩn'naiisĩnni itũsk'o tuitsipio, ki ũskotui'tsipimix itũsk'otuitsipimiau. ¹³ Konai'prophetix ki okõk'ĩtsĩmani aie'nũpanistomiauẽsts

otsauomo'tosi John. ¹⁴ Ki mak'otsimenoainiki, am'auk Elias annök' ai'akotoök. ¹⁵ Annök itokh'iuök mök'okhtsimsi ũnaniststokh'tsīs. ¹⁶ Tsa nitai'akanipa annök' o'tappiisnök manistš'n'aiipuaiau? Netoinitsi'au pokax annim' itawk'pumauawpim itau'pix ki ai'siŕsipsattsiau otük'auauax, ¹⁷ Ki an'istsiauax, kitsik'üttomopinan ki kimat'spiipuu; kitau'yimopinan ki kimau'kaiisuauēsts kimatakupuuēstsau. ¹⁸ John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisimiu'ats, ki an'ioŕ pakh'tokĩnatsiu sauum'itsistaaw. ¹⁹ Nĩn'au okku'i oto'tosi, au'yiū ki ai'simiu, ki an'ioŕ, sũm'mĩs, aistoks'oyiu ki aistok'simiu, publicanix ki sauum'itsitappix otük'auauax. Ki mokök'sĩnni o'kosix oto'kõmotsistutokaie. ²⁰ Itau'mütũpsĩtsĩpsattomēsts akap'ioyĩsts annim' otsĩt'apĩstutsipĩsts ot'apĩstutũksĩsts otsauomai'sauaitsitũsax. ²¹ Kitak'oksĩnip maka'pi, Chorazin! Kitak'oksĩnip maka'pi Bethsaida! Nitsĩt' tsipstsapĩstutsipĩsts kitakap'ioyimoauēsts nitsĩtsipstsapĩstutũkkitopiau Tyre ki Sidon ĩstak'apioyĩsts is'taisũmmisauaitsitauopiau ĩksĩm'matũkkiaipĩstsĩsts ki makh'skĩtsĩsts, ²² Ki kitan'ĩstopuu Okök'itsĩmani ĩstsiksĩs'tsikui manĩstaksiksĩsts'papsipi ksēsto'a, aks'ĩsiksĩstspapiau Tyre ki Sidon. ²³ Ki ksēsto'a Capernaum, kitspĩn'noko spots'im, hades kitaks'ĩnnĩsimoko; omũk'apotũksĩsts kitakap'ioyim itap'ĩstutsipiaiu ittsipstsapistutũkkitopiau Sodom, ĩs'taisakiaitaitsiopi. ²⁴ Ki kitan'ĩstopuu, Okök'itsĩmani ĩstsiksĩs'tsikui manĩstaksiksĩsts'papsipi ksēsto'au, aks'ĩsiksĩstspapiau Sodom. ²⁵ Annik' Jesus an'iu, nitõkh'sitũkki nĩn'a, spots'im ki ksõk'kum ĩstsĩn'aimi, kitai'ksĩsattokiauēsts annists'isk mokok'ietappix ki kitaipaso'kĩnomoaiiu inũk'sipokax. ²⁶ ũnnianĩsts'it Nin'a; manĩstõkh'sipi kitsitsi'tan. ²⁷ Nin'a otokõnai'nanĩsts nitokok: ki matsitstsipa ĩksĩnnu'yiaie okku'iaie Nin'a nits'ksĩnnuyiaie; matsitstsipa ĩksĩnnu'yiaie Un'ni, okku'i nits'ksĩnnuyiaie, ki annök ĩksĩnĩmats'stokõttseuõk Un'ni. ²⁸ Puksipa'akik kõnai'ikapotũkkix ki ikõnũs'soksĩstsix, ki kitak'okotopuu ĩsĩk'sĩstsikosĩnni. ²⁹ Nokhkĩn'ni kĩn'attok, ki ĩksĩno'kik; nitsĩk'kĩnapsi nimat'omũkimuspa; ki kitak'okonipuu ku'skõttspõppuuauēsts ĩstsĩk'sĩstsikosĩnni. ³⁰ Nokhkĩn'ni ksĩsts'papiau, ki nitopa'tũksĩn sõk'otsiu.

12

¹ AN NIK' Jesus Issĩk'opiiksĩstsikui itsisũp-poka'atomēsts napaiēnĩnsĩmmanĩsts; ki otũksĩnĩmats'ax au'notsiāx, ki aiin'asĩsts aumütũp'otsĩmiax ki itaumütũp'ioattomiax. ² Ki Pharisees otsĩnno'õssauax, anĩstsiāuaie, sũm'mĩsau kitũksĩnĩmatsax mat'õkhsiu otap'ĩstutsipuuauēsts annok' ĩsĩk'opiiksĩstsikuik. ³ Ki anĩs'tsiuax kikũttanĩstopuu'ats David otap'ĩstutsipi otau'notssi ki otopokom'ix; ⁴ Manĩt'sipipi Ap'ĩstotokiaũ oko'ai, manĩstau'attopiau otsitau'pipi ĩtske'tani annik' kũt'taõkhsiik mõks'auattosi ki otopokom'ix mõks'auattosaxaie, ki kak'õkhsiu nato'i'apiekuax mõksauattosauaie? ⁵ Ki kikũttanĩstopuu'ats okök'itsĩmani nato'i'apiekuax manĩstap'otũkkipiaiu ĩsĩk'opiiksĩstsikui otsitsips'taupĩsau omũk'atoiapioyĩs kimatsikiu'ats. ⁶ Ki kitan'ĩstopuu annom' ittsiu' tuks'kũm ki skĩt'stom omũk'atoiapioyĩs. ⁷ Ki kitsksĩni'topi manĩstap'ipi nitak'õkh-sitsip kĩm'apiisĩnni, ki nimatakõkhsitsipats ĩkit'stũksĩnni, kĩs'taisauotui'mauopiau kũt-tautuitiiaix. ⁸ Nin'a okku'i itsĩn'auattomĩnaai ĩsĩk'opiiksĩstsiikiii. ⁹ Ota'atsĩstapusi, otatoi'apioyimoai itsipim; ¹⁰ Ki sat'sit, nĩn'au itsĩps'taupĩnai, ki otsĩs'i ipo'kõttsiāuaie. Ki aisũppo'õtsesattsiauaie, Kũtai'õkhsiuats ĩsĩk'opiiksĩstsiũsts õk'okuttotoõsi? Mõks'enũpanĩstũssauaie. ¹¹ Ki an'ĩstsiuax, ũn'nats nĩn'au kitopokittappi'ĩmmoau maksinan'si tuks'kũmi emũk'ikĩna, ĩtsũp'popĩssaie atũn'iaxsĩn ĩsĩk'opiiksĩstsikui, Kũttomai'akstaisautuyiuatsaie? ¹² Nĩn'au kũttomai'skĩtsimiuats emũk'ikĩna? ũn'nikaie itõkh'siu mök'õkhsapĩstutũksi ĩsĩk'opiiksĩstsiũsts. ¹³ Itũman'ĩstsiāuaie nĩn'au, Sauksikĩns'tsiakit. Ki itsauksikĩns'tsiakui; ki ikut'tutsipaie netoi'nitsiāuaie otat'otsĩsi. ¹⁴ I tũmit'sũksiaiu Pharisees, ki ikõnau'kõk-itsĩmattsiāuaie manĩstaks'enitawpĩuaie. ¹⁵ Ki Jesus otksĩnĩssaie, itsĩstapu': ki akai'tappix ipokiuo'iauaie, ki ikõnau'kuttutuyiuax; ¹⁶ Ki sokap'anĩstsiuax mõkstaiitsĩnnikoõsax'aie: ¹⁷ Mõks'enũpanĩstosi Esias otan'ipi, ki an'iu,

¹⁸ Süm'mok, nitap'otomok, annök' nitse'niniwattauök; nitük'omimmau, nu'skëttsipöppi nimut'ökhsimmau: nitakitsipotoai'inaï nitsista'awi ki akanis'tsinmomoyiuax Gentiles okök'itsimani. ¹⁹ Mataketskau'ats mataksoksipüppisüm'ats; mat'akitstsiapa matap'pi mök'okhtsisaie otse'poawsists moksoku'ists. ²⁰ Apai' otük'itsissi matakšnükiau'ats: flax setsis'si matakütsim'atsaie otsauomai'tüpskisaie okök'itsimani mök'itsskistsstani. ²¹ Ki otsin'ikösim Gentiles ak'aumaitsimiau. ²² Tüks'küm ito'tsipotoau pakhts'istümmattseu Sauum'itsiStaaw, naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiuäie, ki naps'tsiuä it'süppiu ki küttaipuyiuä itse'puyiu. ²³ Ki kõnai'tappix it'skaietükkiu ki aniau kütamiu'ats David okkiu? ²⁴ Pharisees otokh'tsimsau, an'iau, Am'o nïn'au, matomaisaipiksistsiu'atsax Sauum'itsiStaawx, Beelzebub Sauum'itsistaawx otsin'aïmoai, umutai'saipiksistopix ²⁵ Ki Jesus isksinnu'yiuax otüs'tapiax ki an'istsiuax, Nïn'naiisinni ai'aketotoki ak'eitsinikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau matakshipuitsiuats: ²⁶ Sauum'itsitappiuä satüp'iksistussi Sauum'itsitappiuä, aiaketsistotosiu; ki otsin'naiisinni küttomaksipuitsiu'atsaie? ²⁷ Satüp'iksistainikiau Sauum'itsiStaawx, Beelzebub nimut'satüpiksistaiau, Tükka'ko'kosix itsatüpiksist-siu'atsax? Ün'nikaie osto'auai kitak'okökitsimükoau. ²⁸ Ki Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx Ap'istotokuä otsista'awmi nimut'satüpiksistaiau Apistotokuä otsin'aïisinni kito'taakoai'ini. ²⁹ Misköpin'ai oko'ai Tsa'akanistokotsitsipim'atsaie, mök'itauksistutsisaie ope'kanistsaie, sauotüm'iskspistüsaie misköpin'ai? Ki ak'otümoksisstutsimaie oko'ai. ³⁰ Annök' niküt'taispiimmökök, niköttum'a: annök' niküttaupokomoawk'iakimauök auanit'apiksistükkiu. ³¹ Ün'nikaie kitan'istopuau, amian'istsauumitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Apistotokuä akitsksinoaiu matap'pi; ki annök' akitüpsauo'kömotsepuyiuök Atsim'istaaw matakitsksinoau'ats. ³² Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök Nïn'au Okku'i ak'itsksinoau, ki annök' itüpsauokömotsepuyiuök Atsim'iStaaw mat'akitsksinoau'ats annom' ksök'kum ki aie'nissi otsis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksinoauats. ³³ Ökhs'apistutos mistsis', mök'ökhsinasiii: ki makap'istutos mistsis mök'okapinasi: mistsis' isksino'au otsin'assinni. ³⁴ Pitse'ksinaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotünistse'poattopuau'astsaii ökh'sists? Manista'kauoopi u'skëttsipöppi, maoi' itai'puyiu. ³⁵ Ökhsin'auä manista'kauoopi ökh'si u'skëttsipöppi sau'otsimësts ökh'sists: Sauumitsin'nauä manista'kauoopi maka'pi u'skëttsipöppi sau'otsimësts makap'ists. ³⁶ Ki Kitan'istopuau Kõnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyisau matap'pix aksenüp'anistomiauësts Okök'itsimani itsiksist'itsikui: ³⁷ Kitse'poawsists kitakokömotstappiets'okoaiu ki kitse'poawsists kitak'saietokoaiu. ³⁸ Stsik ix Sïnak'ix ki Pharisees noküt'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'ökotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitstsiapa ak'okotawpiau. Tuks'kai ak'okotapiau Jonas prophet. ⁴⁰ Manists'itaupisaie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists; ünniak'anistsitaupiuäie Nïnu Okku'i ksök'kum u'skëttsipöppi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists. ⁴¹ Nineveh itsin'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna istots'tsissi Okök'itsimani ki akitsautütsepuyiopiau; aisauai'tsitaiau otatsim'semössax Jonas; ki sat'sit, annök' skitsim'iuök Jonas annom' itau'piu. ⁴² Amskap'iksökkui itsin'nauake akopoksipapomiuäie o'tappiisinna istots'tsissi okök'itsimani, ki akitsauotütsepuyiopiau: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mökitokhtsissi Solomon otokök'siniaie; ki annök' skitsim'iuök Solomon annom' itau'piu. ⁴³ Sauum'itsistaaw otsai'piksistüssi nïn'au, ikitksök'kuyim itap'auauökau issik'opissinni itap'satsim ki matokonim'atsaie. ⁴⁴ Itümau'aniu nitak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'si ikon'ïm nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie. ⁴⁵ Ki itüm'itappo ki mat'tuyiuax ikit'sikümüax sta'awx, itsis'tüpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisinni eikis'tüpokapiuäie ototom'itappiisinni. Neto'i ak'anistsiuäie ot'okapitappiisinna. ⁴⁶ Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit, Oksis'tsi, ki omu'pappiipix säuauts'im itai'puyiax, ai'puñümüu mök'sitsipsattösauäie. ⁴⁷ Tuks'küm

an'istsiuai, Sat'sit, Kiks's'ta ki kumu'pappiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'puinũmiau kõksiisipsaiisau. ⁴⁸ Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiuai, Tukka' niks's'ta? Tukka' numu'pappiipix? ⁴⁹ Ki itas'kotuyiuax otsis' otus'ksinĩmatsax ki an'iu Sũm'mokau niks's'tsi ki numu'pappiipix! ⁵⁰ Annõk' ai'aksistutsimõknĩni Spots' im otsitsi'tani aie, osto'i numu'pappiipa, neskũn', nit'akem, ki niks's'ta.

13

¹ ETO'IK ksĩstsiku'ik Jesus it sũks' ki tsĩm nap'ioyĩs, ki omũk'sikĩmi ĩssoots'i itakau' piu. ² Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosasĩs ĩtsĩtsũppo'piu, ki itakau'piu; ki ĩsto'tuitappiix ikõn'itũssuipuyiau ĩssoots'i. ³ Ki an'istsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisũppipum'auã itui'sũppipummau: ⁴ Ki otai'sũppipummõssi, moksoku'yi stsik'ĩsts ĩtsĩn'nĩssiẽsts, ki paiu'tax itotoiax'ẽsts ki itau'attomiaxẽsts. ⁵ Stsik'ĩsts okotoksskui ĩtsĩn'nĩssiẽsts otsĩts'inũxksõkkuaspi; ki otsai'spixksõkkuaspi ĩtsik'kũmsũskiiu: ⁶ Oto'tũmĩskõpsi natos'i, itse'tsinĩtsiau; ki otsau'okõtseksau itopo'kõttiau. ⁷ Stsik'ĩsts ĩtsĩn'nĩssiiu ksĩssi'ix: ki ksĩssi'ix ĩtsũskiiu ki ito'satsiiuax: ⁸ Stsik'ĩsts õkhs'ksõkkui ĩtsĩn'nĩssiau, kiĩtsĩn'asiau, stsik'ĩsts kepĩp'pui, stsik'ĩsts nai'ĩppui stsik'ĩsts niĩp'pui. ⁹ Annõk' ito'kiuõk, ũnanĩstokh'tsĩms. ¹⁰ Ki; ũksĩnĩmats'ax ito'toyiauaie, ki an'istsiuai, Kumauk'sĩtsĩpsattaiĩksixau parables? ¹¹ Nokũt'anĩstsiuax, kitokokoau kõk'ĩtsksĩniisui spots'im ĩtsĩn'naiĩsĩni itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau. ¹² Annõk' nan'naniuõk, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annõk kũttainan'iiuõk, otsinanattopi ak'otsipaie. ¹³ ũn'nikaie numut'ũnĩstsĩtsĩpsattaiu parables, ĩsũppĩs'au mõksta'apsau; okh'tsĩmsau mõkstau'okhtsĩmsau, mõkstai'ĩksĩnnisau. ¹⁴ Aien'ũpanĩstom'ẽsts Esaias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoksĩnĩpa; ki sũppi'niki kitakũts'api, ki kimat'aksĩnĩpa: ¹⁵ Am'o o'tappiisĩna u'skẽttsipõppĩsts mi'ẽsts, ki okhtok'ouaẽsts matomaipumokhtsĩmiu'axau, ki oõps'puauax naps'tsiiax; mõksta'apsax moõps'pix, mõksta'okhtsĩmsẽsts mokhtok'ĩsts, mõkstau'okhtsĩmsẽsts mu' skẽttsipõppĩsts, mõkstaisauai'tsitau, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsĩm'siau koõps'puauax, aiapiau; ki kokhtok'ĩsts, ai'okhtsĩmiu. ¹⁷ Kit au'mũnĩstopuau, akaiẽm'ix prophetix ki mokõm'otsitappix ai'puinũmiau mõk'satsĩsauẽsts annists'isk kitai'nipuauĩstsk ki matsĩnĩm'axauẽsts; ki mõk'okhtsĩsauẽsts annists'isk kitai'okhtsĩpuauĩstsk, ki matokhtsĩm'axauẽsts. ¹⁸ Okhtok ai'sũpipummauã parable. ¹⁹ Ma tap' pi okhtsĩs'si nĩn'naiĩsĩni ĩtse'poawsĩn, ki sauo'kõmotokhtsĩssi, itũm'ipuksipu Sauum'itsitappiua ki ito'kasattomaie annik' ĩtsũp'ipumattopik u'skẽttsipõppi. Annõk'auk mat'sĩmaie ĩtsũpipum'ani moksoku'i. ²⁰ Annõk' mat'sĩmõk ĩtsũpipum'ani ok'otokskui, ai'okhtsĩmiu epo'awsĩnu, ki otse'tametũksĩnni mat'sĩmaie; ²¹ Mat'auũtsĩtsĩpa kõk'seksi, ki matakisũmsu'ats; ikikĩn'etũksĩnni ki ũkksĩstutũk'sĩnni otos'au, atsim'epoawsĩnni ũn'nikaie ito'toiau, ĩsts'kĩmskũkiu. ²² Annõk' mat'sĩmõk ĩtsũpipum'ani ksĩssi'ix, ai'okhtsĩmiu atsim'epoawsĩn; ki annok' pai'tappiisĩnni ĩtap'aitsitani, ki spũkĩs'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsĩnni, ki matsĩniasiu'ats. ²³ Annõk' mat'sĩmõk ĩtsũpipum'ani õkhs'ksõkkui, ai'okhtsĩmiu Atsim'epoawsĩnni, ki mokõm'otokhtsĩmaie; ki ĩtsĩn'asiu, stsikix, kepĩp'puyi, stsik'ix nai'ĩppuyi, stsik'ix niĩp'puyi. ²⁴ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'ĩtsĩnnaiĩsĩnni netum'anĩstsiu Nĩn'au, annõk' ai'sũpipumauõk õkh'sisũppipum'ani otsĩn'sĩmman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiauaie, ki õkh'sisũpipumani ipa'soksũp'pipumau makap'sũpipumani, ki ĩtsĩs'tapu. ²⁶ Ki otsũs'kĩssi mattuyĩs, ki otsĩn'assi, itũmĩn'akuo makap'sũpipumani. ²⁷ Ki Nin'au otap'automokix otsito'taakax ki an'istsiuai, Nin'a, Kikũt'taiĩnsĩmattop'a õkhsĩsũpipumani kĩtsĩnsĩmman? Tsema ito'to makap'sũpipumani? ²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'ĩstntũksĩnaie. Ap'automokix otan'ikax kikũt'õkhsitũkkipa nõk'ittotosĩnan nõk'sauotsĩsĩnaniau? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsĩmĩnoainikiau, makap'sũpipnmani, kõkskakũm'sanotsĩpnaii õkh'sisũpipumani. ³⁰ Unnianĩst'sũskĩsan mõk'itotosi pokiak'sĩnni: Ki pokiak'sĩnni oto'si, nitak'otũmanistaiau ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'sũpipumani, ki ĩs'ksipikan kõk'ksĩetsĩnsĩsuaiau; ki ĩstũp'omoipotokan napaiẽn'ĩnsĩmman

nitapaien'iokoai. ³¹ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im istsin'naiisinni netum'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simok ninau, ki ai'supipumau otsin'simman; ³² Itsis'tupskaiinukotsiuaiie konai'insimmanists; ki sus'kiissi, itsis'tupomukkuiau insim'mansts, ki itsis'tsiasiu, ki pau'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'kuniksists. ³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots' im istsin'naiisinni nitum'anistsin itai'koputstauipi, annik' mat'simok ake'u, ki kaias'attom niuks' kumi omuk'okosix, napaien'itui'tsiau, ki ikonai'koputstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikonai'sitsipsattsuasts matap'pix parables itai'sitsipsattsu; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsatsiuatsax: ³⁵ Moxsenup'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istisk ksok'kumã sauomap'astotoawsi. ³⁶ Ki Jesus aiis'tupskuyiuax matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otuksinimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksinim'atsokinan parable makap'itaisuppipumaupi insim'man. ³⁷ Nokut'anistsiuax, Annok' itai'supipumauok okh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini; ³⁸ Insim'man konai'tappiua; okh'si insimmani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annok' ai'suppipumattomests, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksokkum aiksiuosi; ki aipo'kiakix, atsim'otokatatsisau, ⁴⁰ Manists'aumoipitukkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiu; ak'unisttsiu aiksiuosi annom' ksok'kum. ⁴¹ Nin'au okku'i aks'istupskuyiuax otatsim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauests ikonau'kapiists ki anniks'isk matap'pixk, sauum'itsitappiua ak'omoipotoyiuax; ⁴² Ki akitsipst'apiksistsiuax omux'tsi; annim' ak'itstsiua a sain'sinni, ki satse'kinani. ⁴³ Mokom'otsitappix akotumik'kunasuyeiau, manistsik'kunasuyipi nato' si, un'oauai otsin'naiisinni, akotsik' kunasuyiauaie. Annok' itokh'iuok unanistokh'tsim. ⁴⁴ Stsiki, Spots'im istsin'naiisinni nitum'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aikasattomaie, ki otsetam'etuksinni itsis'tapu ki ipum'atopiests otokonai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manik. ⁴⁵ Stsik'i, Spotsim istsin'naiisinni nitum'anistsiu awkh'pumapiekuun otap'summossi okh'six pearls: ⁴⁶ Kon'issi tuks'kumi pearl akai'ixkimasu, itsis'tapu, ki ipum'atopiests otokonai'nanists ki ipum'attau. ⁴⁷ Stsik'i, spots' im istsin'naiisinni nitum'anisttsiu itau'mikaupi, annok' itsuia'paximokaie omuk'sikimi, ki itomian'istomoipitukkiu: ⁴⁸ Itui'tsissaie, itopits'usskopattomiauaie issoots'i, ki ito'piiua, ki okh'six itaisuppitsi'iau iskix; ki makaps'ix istsis'tapiksistsiiau. ⁴⁹ Ak'otumanistsiu aiksiuos'i ksok'kum: atsim'otokatatsix ak'sipuksupsuxiau, ki akai'aketaipiksistsiiau Sauum'itsitappix ki mokom'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiiau (sauum'itsitappix) omux'tsii; annim' ak'itstsiua a sain'sinni ki satse'kinani. ⁵¹ Jesus an'istsiuax kikai'okhtsimipuaustsau annists'isk? An'istsiauaie, A, nin'an. ⁵² Itum' anistsiuax Annok' ai'sinakuok usksinimats'au spots'im istsin'naiisinni, nitum'anisttsiu nin'au, iko'yuok, sauauts'ymests treasure manists' ki uk'aisists. ⁵³ Ki itunists'tsiu, Jesus otaksiu'attosests annists'isk parables, itsistupa'atomaie. ⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'utauosini otat'oiapioyimoai itsipst'usksinimatsiuax, ki ek'skaietukkiu, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsests am'ok mokok'sinik, ki am'ostsk ot'omukapistutuksists? ⁵⁵ Kuttomai'sauamiu'ats ai'satsakiua okku'i? Kuttomaisauainikottsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki omu'pappiipix kuttomaisauainikottsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki ot'akemix okuttomaisaiiokonopokomok'atsax? Am'o Nin'au, Tse'ma itotsim'atsests annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskukiax osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet itus'tsakottau, sauomai'tapposiests otau'osini ki otauut'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai un'nikaie itsauomapistutukkiu annim' akatio'yiests ukkuk'umapotuksists.

14

¹ ANNIK' Herod tetrarch okhtsim'attomests Jesus otap'istutsipists, ² Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; un'nikaie ukkuk'umapotuksists itap'itutsimests. ³ Herod ukai'eenuaie John, ki aiis'ksipistsiuaiie, ki itsok'iauaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tuk'ka John an'istsiuaiie

kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu, ⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ēsts, ki nimut'atsimmimmokiau oto'ūniuauēsts: ki u'skēttsipōppuanēsts nitsip'piokokiēsts. ⁹ Nitsiksīs'tapatsimmimmokiau, ōk'aumaitsipīsts āt'suaiīksšīnīmats'iauax nīn'ax otan'ipuuauēsts. ¹⁰ Ki nan'nikōttsiuax o'tappiisīnna ki an'īstsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsūp'popiik maoi'i matokapīstotok'atsaie nīn'aii; annik' sūk'siik maoi'i itokapīstutuyiu'iu'aie nīnaii. ¹² Ki otūsksšīnimats'ax ostsītota'akax ki otan'ikax kikūt'ūsksšīnīpa Pharisees ostsīs'kūksau otokh'tsīsau annik' epo'awsīnik? ¹³ Ki nokūt'ūniu, kōnai'sūpipumanīsts Nin'a spots'im okūt'taisūpipumattopīstsi ak'sūskōpattopiēsts. ¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotūppīnnūkiu naps'tsix. Ki naps'tsiuā ātūppīn'nūssi napstsi'i, atūn'iaksīnī akai'akitsūppopiū. ¹⁵ Peter itūman'īstsiuaie, nokksšīnīm'atsokīnan am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu, kikūttaisakiaisauaiokht-sīmīpiuaua? ¹⁷ Kikūttaisauaioklitsimīpuaua, annik' itsūp'opiik maoi'i, itūp'sūppopiū mo'koanni ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki annīsts'īsk itsūks'īsk maoi'i u'skēttsipōppi itsūks'īax; ki itokap'īstutuyīauaie nīn'aii. ¹⁹ U'skēttsipōppi itsūks'ēsts sauum'itsitsitanīsts, inīk'sīsts, auōk'otanīsts kōmos'īsts, īstūp'saiepīstīnī, atauūn'īssīsts; ²⁰ Am'ostsk itokap'īstutuyīauaie nīn'ai'i; ki maks'oyīssi otsauomūs'tsīmīssi matokapīstutuyīuats nīn'aii. ²¹ Jesus itūmīstūpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon īstssoots'īsts itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annīsts'īsk īssoots'īstsk, ki itasaine'poattsiuaie, ki an'iu, Kīm'okit Nin'a, David okku'i! Nītūn'na eiko'ksīstutoau maka'pīstaaw. ²³ Ki matsitsīstīpsattsiuatsaie. Ki otūsksšīnīmatsax ostsītota'akax ki otau'kōmōnikax ki an'īax Ūnīstūp'skōs; nītūsksauasaine'pōūkīnan. ²⁴ Ki nokūt'anīstsiuax, nikak'itūpskoko Israeli īstat'stanīx emūk'īkīnaiīx. ²⁵ Ostsītūmitota'akaie ki otatsīm'mīmmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit! ²⁶ Ki nokūt'anīstsiuaie, matōkhsīu'ats mōk'otsīssi pokax otsau'ōsīnoaii mōkitūp'apīxīsēsts imītax'. ²⁷ Ki (ake'uā) an'iu, E'mūniu, Nin'a; ki imītax' au'attomiau pīnikēsts īnīssi'īsts ostsīn'aimoauai ostsītau'yīpiaie. ²⁸ Jesus itūmok'anīstsiuaie, Ake', omūk'o kītaumai'tūksīnī: Ūnīanīstsi'tsīs kītsītsī'tatopi. Ki otūn'ni ikuttotoai'īnai annīk' itai'ksīstīkumīopiik. ²⁹ Ki Jesus itsīs'tūpaatomaie annīm', ki itast'toto Galilee istomūk'sīkīmi; ki ita'mīssō nītum'mo ki itau'piu annīm'. ³⁰ Ki akai'tappīx ostsīto'taakax, ki ipokom'iauax ūs'tsekaiīx, naps'tsix, kūttaiai'puyīx, iko'mūksīx, ki akaiēm'ix stīk'ix ki Jesus okt'sīsts itsīn'apīksīstsiuax; ki ikut'tutuyīuax: ³¹ Ki kōnai'tappīx ek'skaietūkkīau, ostsīnno'ōssauax kūttaiai'puyīx otse'puyīssax, ki iko'mūksīx otokut'totoōsax, ki ūs'tsekaiīx otauau'ōkāsax, ki naps'tsix ostsaps'ax: ki ūs'tsakōttsīau Israel īstap'īstotokīi. ³² Jesus itūmīn'nikōttsiuax otūsksšīnīmats'ax, ki an'iu, nītai'kīmaīau o'tappiisīnna nioks'kai ksīstīkū'īsts nītopokau'pīmokīau, ki matokoyīu'axau: ki nīmat'aksīstūpskoauaxau otau'notssau ōkskākūmitseni'au moksokū'i. ³³ Ki otūsksšīnīmatsax an'īstsiuaie Tse'ma nōkītotsīpīnan'a ke'tanī manīsto'mūkopiū mōk'otkūīsēsts o'tappiisīnna? ³⁴ Ki Jesus anīstsiuax, Tsanetsō'a ke'tanīsts kītsīnan'ouauēsts? Ki an'īau, ikīt'sīkaīau, ki unna'tosīmi inūk'umīx. ³⁵ Ki an'īstsiuax o'tappiisīnna, ksōk'kum mōkīttopasax'ax. ³⁶ Ki mat'sīmēsts ikīt'sīkaiēsts ke'tanīsts ki mammīx', ki a'tsīmōiīkau, ki a'mīnōtsīmēsts, ki ikotsīuax otūsksšīnīmats'ax, ki ūksšīnīmats'ax ikotsīu'ax o'tappiisīnna. ³⁷ Ki ikōnau'yīau, ki ikuyī'au; ki mat'sīmīau pīnikēsts ītskīm'īauēsts ikīt'sīkaiī īksīmmatūk'īsokaiīsts itui' tsīsts. ³⁸ Annīks'īsk au'yīx nīssoyīm'i omūk'sīkepīppīx nīn'ax, ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsīs'tūpskuyīu o'tappiisīn'na, ki itsīt'sūppopiū akh'iosatsīs, ki ito'to Magdala īstssootsīsts'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoīau ki as'saksksīnnuyīauaie, ai'puīnūmīau mōkanīs'tsīnnomoōsax spots'im īstap'stosīnī. ² Nokūt'anīstsiuax, autūkkus' sī, kītan'īpuan ak'etameksīstsi ku; āmawk'īssokstīkūīsts. ³ Ki ksīskūnna'tūnnīssi, ak'akapīksīstīkū annok' ksīstīkūī, amawkīssokstīkūīsts ki īkīkīn'īnatsīu. Kītsīksīs'tapokāmotsītappīansuāi! Kītokot'ainīpuau assokstī'tsīkūīsts ostokso'auēsts; ki kīmatokot'ainīpuau annīsts'īsk ksīstīkū'īstsk īstap'stosīsts. ⁴ Otsauum'itsītappiisīn'na ki otau'ōkotaitappiisīn'na ap'satsīmīau apsto'sīnī; ki matakokotau'axau apsto'sīnī;

prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsis'tapu. ⁵ Ki otus'ksinimatsax otau'pummosau pakhts'esaiisksinimiau mok'atuksau ke'tani. ⁶ Jesus itum'anistsiuax Mokok'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees istsi'koputsketatsisau. ⁷ Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, nimatotsipinan'a ke'tani, ⁸ Jesus otsinno'osax, an'istsiuax, Inuk'aumaitukkix, kumauk'sitsipsattseipuuaisks, kitsauo'tuksuai ke'tani? ⁹ Kikut'taisakiasauokhtsimipuaa, kikuttisauuksinipuaa nisisito'muksikepippix matap'pix istsisittu'ists ke'tanists, ki tsanetso'ä kitots'ipuuuests isksimmatuk'isokaiists? ¹⁰ Nistoyim'i omuk'sikepippix matap'pix istokitsikaists ke'tanists ki tsanetso'ä kitots'ipuuuests isksimmatuk'isokaiists? ¹¹ Kumauk'staiokhtsimipuuaisks kimat'sitsipsattopuu'ats ke'tani, kokskskatsissuai Pharisees ki Saducees istsi'koputsketatsisau? ¹² Itum'isksinimiau matsemiu'atsax moksiskatsisaie ke'tani istsi'koputsketatsis, ki ai'semiuaxmoks'iskatsisaie Pharisees ki Saducees ots'ksinimats'tuksuaiax. ¹³ Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'suppoötsesattsuax otusksinimats'ax, Tsa aniu'axau matap'pi nesto'a nin'au okku'i nok'umsi? ¹⁴ Ki an'iau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Elias: ki stsik'ix, Jeremias, ki stsik'ä prophet. ¹⁵ An'istsiuax Tsa kitak'anipuu nok'um-si? ¹⁶ Ki Simon Peter nokut'anistsuaie ksesto'akauk Christ, Ap'istotokuä ipai'tappiiuuk okku'i. ¹⁷ Jesus nokut'anistsuaie kitatsim'si, Simon Bar Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'puni kimat'usksinimatsok'astsau: nin'a spots'im kitusksinimats'ok. ¹⁸ Ki kita'atanisto, ksesto'akauk Peter, ki am'om ok'otokum nitak'ittokhitokoiska church; ki Hades istokh'sepistanists matakatsiu'atsaie. ¹⁹ Ki kitai'akokoto spots' im istsin'naiisinni itotai'kauaipixixtukiopi; ksök'kum kitai'akomianistomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksök' kum kitai'akomianistapotsippi spots'im ak'itapotsip. ²⁰ Itum'anistsiuax otusksinimats'ax moksstaitinnikoosax'aie osto'i otum'si Jesus Christ. ²¹ Annik' Jesus itaumütup'anistsinomoyuax otusksinimats'ax manistakittappopi Jerusalem, manistaks'ipuinaistoto'awpianaie omux'imix ki omuk'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki manistaks'enitawpiauie, manistaks'ipuuuistotoawpiauie nioks'kai ksistsikui. ²² Peter itumo'toyiuie, ki aumütup'sitsipsattsuaie, ki an'iu, Nin'a kökünistsip'piokosi; matakittotstsiu'ats ksesto'a. ²³ Ki itapotukau'aie, ki an'istsuaie Peter apüt'tokokit, Satan; kök'kitstsskimsküki; kimatsskumau'ats Ap'istotokuä kitsksska'tuksists annom' ksök'kum. ²⁴ Itumanistsiuax otusksinimats'ax Iststsi'ki matap'pi makopokiuo'ossi nesto'a, unnianist'auütsikimatsistotos, ki unnianistto'tsis otuai'staksinni, ki unnianistopokiuos nesto'a. ²⁵ Annök'aiakitsikömotsepiosiuok opai'tappiisinni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappiisinni, nestoi umutak'atstomaie, ai'akokonimaie. ²⁶ Tsanetso'ä matap'pi ak'okuüistupasokuüim'ats minan'attüssi kõnüs'ksök'kum, ki atsto'si otsipai'tappiisinni? Awx'a otai'akokotawpiaie opai'tappiisinni? ²⁷ Nin'au okku'i akototo'yinaie Un'ni ots'tsapinasinni ki oto'tokatatsix akopokiuo'iax, ki kõnai'tappix manistsi'piests otap'otuksuuuests ak'ünistokotsiuax. ²⁸ Kit au'münistopuu stsik'ix annom' itai'puyiau, matakstotsim'axau eino'sinni otsauomai'noosau nin'au okku'i otsin'aipuksipusi moks'inaiisi.

17

¹ OTAIXIUO'ESTS nauyi ksistsikuists Jesus mat'toyuax. Peter, James, ki John oskün', ki itünistüp'iuax spi'tummo. ² Ki otsakiainoosauaie it'oketsistümüinai; ki ostoksis'i ikkün'natsuaie manist'ikkünnasuyipi nato'si, ki otsistotos'ists ksix'inatsiests manisti'ksixinatspi ksistsikui. ³ Ki sat'sit, itsina'kuaiemiau Moses ki Elias, ki ai'sitsipsattsuaie. ⁴ Peter itum'anistsuaie Jesus, Nin'ä, ökh'siu annom' nok'ittaupisinan: ökh'sitükkeniki, nõkapistutsisinan annom' nioks'kai api' manists; tuks'käii köksinan'attosi, ki tuks'kaii Moses moksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mök sinanattosi. ⁵ Otsakiai'puyissi, sat'sit ikkün'aisoksisikuyi ituyi'künakoaiau: ki sat'sit, epo'awsinni itots'tsiu assoksis' tsikui, ki an'iu, Am'o nituk'omimokos nitsekökh'simmau; okh'tok. ⁶ Ki usksinimats'ax otokh'tsisuaie itopi'iau ostokso'auests, ki eks'kaikopumiau. ⁷ Ki Jesus ito'to, ki i tsixen'iuax,

ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk. ⁸ Ki ot'süpsau matsinnuyiau'axau matappix, kaks'innuyiau Jesus. ⁹ Ki nituin'moyi otsinissat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanis'tok matap'pi kitsinip'uauests, Nın'au okku'i otsauomät'sipuausi einšin'ni. ¹⁰ Ki otüs'ksinimatsax aisüppoottsesat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auanišksixau ai'sinakix ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki Jesus noküt'anıştsiuax, E'münü, Elias ak'otomoto, ki akokönau'kömototom. ¹² Ki kitan'istopuau, Elias ũk'auto, ki matsksinnuyiu'axauaie ki nitsis'tutuyiauaie manıştöp'stapiu. Neto'yi akünıştai'puınattsiauaie Nın'au okku'i. ¹³ Itüm'ışksinimiau ũksinimats'ax umutai'sitsipsi John Baptist. ¹⁴ Otsito'tosau o'tappiisn'na, nın'aii otsito'taakaie itsito'topıştuksisano'piınaie, ki an'iu, ¹⁵ Nin'a kım'is noko'a; au'atusınau ki eks'ipuınüm: ai'kapitsuiopiu istsii ki ai'kapitsuiopiu okke'. ¹⁶ Ki nitsitotsip'iaiauaie kitüşksinimats'ax ki matokotokuttotu yiuaxauaie. ¹⁷ Jesus itüm'āniu, o'sauomaitükkesinna ki otapok'apitappiisna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattopu aua? Pukšip'ipotokik. ¹⁸ Ki Jesus seışip'sattsiauaie sauum'itsistaaw; ki itsüksiinai; ki annik' pokau' ikut'totoau. ¹⁹ ũksinınats'ax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, numauk'sauokotsatüppiksistünan? ²⁰ Ki Jesus an'istsiuax, Kitsauomai'tüksinni: kitau'münistopuau, kemük'enükotsissi kitaumai'tüksinni, manışt'omükopi mustard itotai'süpipumauopi kitakokot'anıştop am'om netum'moyi ök'ümıştöpotosi omim', ki ak'itüpitsiu; ki matakittsipa kiküt'taakokotsistutsipuaai. ²¹ Am'oi ũnanıştap'pi matomai'süxiuats saiits'tsisiau a'tšimoiikani ki sauau'yisinni. ²² Ki otsa'kiitaupišsau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nın'au okku'i ak'okotau matap'piix: ²³ Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsitsipua'atsau. Ki eks'kaikikinetükkiu. ²⁴ Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttomisauaiponitau'atskitsin'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otsipis'si nap'ioyis Jesus i'tomsitsipsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksökkum istsin'ax? Otauüt'okosix, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'istsiauaie. Pie'tappix. Jesus an'istsiauaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nökstaisau'kosatsösau is'tüpk omük'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiın'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsısau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüşksinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mıştöpomüksim'a spots'im istsin'naiisinni? ² Ki Jesus itsin'iköttsiauaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyiuax. ³ Ki an'iu, kitau'münistopuau saisau'aitsinoeniki, ki saie'tumanıştsinoeniki inük'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im istsin'naiisinni. ⁴ Annök' aks'inüksipokaıştutosiuök manışt'inükstšimipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im istsinnaiisinni. ⁵ Ki annök' ak'autuyiuök tuks'kai inük'sipokaištotosiisk, nęsto'i nitau'tok. ⁶ Ki annök'istsskim'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikiak'iokotoki kın'attossaie, ki inets'issi omük'sikimi. ⁷ Istsskim'sküksinni it'okapiu ksökkum, Istsskim'sküksists ak'itotoiau; ki annök' nın'auök paiuk'sipippotomök istsskim'sküksinni, aks'ksinimaie maka'pi! ⁸ ũn'nikaie kotsis' ki koköt'si istsskim'skükiats'otsenikiau, köksnit'au, ki mış'tüpapiksıştaiau: itökh'siu kök'kitsipissi opai' tappiisinni köks'istsekaiisi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apixikösi küttaiaiapunstsiausi ki kitai'akokötsists ki kitai'akötsists. ⁹ Ki koöps'pi istsskim'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mış'tüpapiksistsis: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'kümi moöps'pa; kökstaitüp'apixikosi küt'taiaiapunstsiasii, ki kitaiakoöpspix. ¹⁰ Mokök'ik kök'stauksistotoawsu tuks'kümi am'oksk inüks'tšimix: kitan'istopuau spots'im oto'tokatatsuaia ũks'skatsimiau Nin'a ostoks's'ie spotsim otsitau'pipi ¹¹ Nın'au okkui ito'to mökšikömotse'piösaie annök' at'stauök. ¹² Tsa kitüş'tapuau? Nın'an minan'attüssi kep'pi emük'ikınax ki tuks'kümi itünis'tapu, küttomisauüşksišimiu'axau pikšip'pi piksi'koputsi, ki küttomisauaitappo'ats netum'moışts, ki küttomisauapsümuiuats annök' nittüppu'ök? ¹³ Ki iküm'okonoössaie,

kitau'münistopuau manistse'tametükkipiax piksöp'pi piksi'koputsi otsaiš'tapusax itsiš'tüpskaietametükkiu annök' ikon'ĩmauök. ¹⁴ Neto'i omat'sitsitanats Kin'ã spots'im tuks'kümi anniks'isk inüx'tsimixk mök'saiinakuaišsau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappiipi sauo'kömotsistototseniki, matan'istsiš otsauo'kömotsitappiisinni, ksęsto'a ki osto'i namiš tsitappiik; okh'totseniki kitse'motsau kumu'pappiipi. ¹⁶ Ki saiokh'totseniki, tuks'kümi tsöktau na'tokumix pokitappomšsau, kõnai'poawsišts möks'eikosau, otokh'tšisau natsitappix, tsoktau nioks'kaitappix. ¹⁷ Ki saokli'tošax, aništsiš'church: ki saokh'tšissi church, ũnnianists'is sai'etükkiuã ki publican. ¹⁸ Kitau'münistopuau, kitsit'aiipipi ksök'kum, akitaiipip spots'im: ki kitsitapotsippi ksökkum, akütsitapotsip spots'im. ¹⁹ Kimat'anistopuau, netum'anistsitsitainoiniki kitak'aukõmõnisuai, Nin'a spots'im aks'istutomoyiuaxaie. ²⁰ Natokümi tsoktau nioks'kümi nitsin'ikõsim itsitomo'ouapi nř'sitaitütsikiauipi. ²¹ Peter itümitotoaie, ki an'istsiuaie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nõksaumitsistu-tuyišsi, ki nõks'ksinnošsi? Akokitsikaiasts? ²² Jesus an'istsiuaie, Kimatanistopa ikit'sikaięsts, ikitsikippuięsts ikit'sikaięsts. ²³ Spots'im ištsin'naiišinni nitum'anistšiu omüx'ina annök' ak'okõkitsĩmaiauök otsitappim'ix. ²⁴ Ki otau'mütüpküstükkiisi tuks'kümi ot'sittotsippotokaie, ke'pi omük'sikepřpoyi mix'kimix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'itštsišsi mökokotõsai'e, Otsin'aim an'iinaie mök'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokõnai'naništs, ki mökotoku'yisax mřx'kimix. ²⁶ Otsitappimi itopřstuksisano'přinaie ki atsimmĩmmi'inaie ki an'iinaie Nin'a, pinane'tükkit ki kitaksüpaniš'tsokoto. ²⁷ Ki annök' matap'puiök otsin'aim kaiim'iuaxaie ki paio'toyiuaxaie ki ũnnim iks'ksinnuyiuaxaie. ²⁸ Ki neto'ök matap'puiök süx'iu, ki tukskümi'otopok'apotükkimix ikon'oyiuaxaie otai'akokok'isk kepř'pii a'pünasainix; ki een'iuaxaie, ki paiu'tšiniuaxaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix. ²⁹ Ki otopokapotükkim'i itoipřstuksisanopiinaie, ki aukõm'õništsiuaie, ki an'iu, pinane'tükkit ki kitaksüpaništsokoto. ³⁰ Ki matõkhsitükkiu'ats; ki itappo' ki itsipsts'tapiksštsiuaie itai'okiakiopi, otsauomaisüpaništsiponitasaie mökstaisüksaie. ³¹ Otopok'apotükkimix otsin's'sax eks'kaikikĩnētükkiu, ki ito'toiau, ki otsin'aimoauai aiitsinikuyiuaxaie. ³² Ki otsin'aim otsin'nikõttossaie, an'istsiuaie, Sauum'itapotükkiuã, kitai'akokokipix kitsin'omokitan'iki: ³³ Kanš'tsikĩmopi kumauk'sauanistsikĩmaisks kitopokap'otükkimokã? ³⁴ Ki otsin'aim ištse'tükki'inaie, ki itsitüpumüts'kaiuaie pu'ĩnaitappix otsauomai'süppiponitassaie. ³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotokoau saišin'ĩminoainiki ku'sskętsipõpuauęsts kumut'aukĩmaupuai kumu'pappiipix.

19

¹ KI Jesus annists'isk epo'awsišts otaiksiu'attosęsts Galilee itsištüpa'atomaie. Ki Judæa istssoots'ists, Jordan mš'taputšim, itoto': ² Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki anim'ikut'totoyiuax. ³ Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiuaxaie ki an'istsiuaie, õkhsiu'ats nř'au kõnai' nükünistapřts mök'anistüpskošsaie otokem'an? ⁴ Ki noküt'anistšiuax kikütanistop'ats sinak'sin, annök' itsitsap'řstutuyiuõkax ap'řstutuyiuax nř'au ki ake'u. ⁵ ũn'nikaie nř'au itai'akskitsiu ax un'ni ki oksiš'tsi, ki ai'akükõmmiu otokem'an: ki akitum'anistoksisakumiau. ⁶ ũn'nikaie matsistoküm'axau, itse'tumanistoksisakumiau. Ap'řstotokiau otsipo'totopřts, pinits'tšis matap'pi mökai'aketotosęsts. ⁷ An'istsiuaie, niauk'anii Moses õk'okotõši sinak'sin, ki õk'ünistüpskoawsi? ⁸ An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskętsipõppisui, kõkotünistüpskošsuai kotokem'anoauax; ki itsitsi'i matütünistšiu'ats. ⁹ Ki kitanistopuau annök' akünistüps'kuyiuõk otokem'an, sauau'okotasaie, ki otai'kaokemaitaii stšik'i itau'okotau: ki annök' ikem'attauõk itüps'koauõk, itau'okotau. ¹⁰ Otüs ksšnimatsax anistšiuaxaie ũnnianists'issau nin'au ki otokem'an, matõkhsiu'ats mök'okemsi. ¹¹ Ki an'istsiuax kõnai'tappix matokot'otsimaxaie annik' epo'awsšnik, anniks'isk iko'taxk nittšimiauaxaie. ¹² Itšsi'iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stšik'ix matappix iuai'itsiuax, ki stšik'ix iuai'itastototšiu, Spots' im istšinnaišinni umut'uaiřtastototšiu. Annök' ikot'totšimök ũnnianistots'isaie.

13 Inük'sipokax itotsipotoaii mökittokhitsikĩns'tsaksax, ki mökitatsĩmooikasi: ki ũksĩnĩmats'ax an'ĩstsiuax unnai'e. 14 Ki Jesus an'iu, Pokĩtsĩm'mokau inük'sipokax ki pinanĩs'tokau nõkstai'puksipaaĩsau. Ũn'nianĩstaps'iau spots' im istsĩn'naiisĩnni. 15 Ki itokhitsikĩns'tsakiuax, ki itsĩs'tũpaatomaie. 16 Ki, süppĩt, tuks'kũmi itsitotoĩnaie ki an'iu, Ökhsĩn'ai, tsanĩstap'iu nök'ökhsĩstutsipi, nõkkuinan'si ũsk'sipaitappiisĩnni? 17 Ki an'ĩstsiuaie, Kumauk'ainikũk'iks ökh'si? Matũtsĩstsiapa ökhsi, nitũks'kũm, Ap'ĩstotokuuã, itökh'siu: makĩsipim'eniki opai'tappiisĩnni, sat'sitẽsts okök'itsĩmanĩsts. 18 An'ĩstsiuaie Tsĩstsĩmã? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa, kimatakitũp'saiepitpa. 19 Ũkomĩm'mĩsau kĩn'a ki kiksĩs'ta; ki, kitak'anĩstũkomĩmmau kitopokau'pĩmau kanĩstũk'omĩmospĩ. 20 Man'iköppi an'ĩstsiuaie. Nĩtokönũs' satsĩpiu am'ostsk nĩtsök'umapiisĩ. Tsanĩstap'iu nikũt'tomũssatsipi? 21 Jesus an'ĩstsiuaie maksũpanĩs'tsĩminiki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kĩm'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nẽsto'a. 22 Ki man'iköppi otokh'tsĩm'si annik' epo'awsĩnik, itsĩkikĩn'ĩstapu: tũk'ka ek'akauoi otsinan'ists. 23 Jesus itũm'anĩstsiuax otũksĩnĩmats'ax, kitau'mũnĩstopuau, ako'tsapsiuã ak'skotoĩsipim spots'im istsĩn'naiisĩnni. 24 Ki kimat'anĩstopuau aks'ĩstũpĩksĩstspapiu'camel mökotsisũppoksũx atũnau'ksis'ĩstakũn'ikai, ki mataksĩksĩstspapiu'ats ako'tsapsiuã mök'itsĩpĩssi spots'im istsĩn'naiisĩnni. 25 Otũksĩnĩmatsax otokh'tsĩmsax ek'skaieitũkkiau, ki an'iau, Tũkka' akokotsikömotse'piau? 26 Ki Jesus ũs'sũmmiuax, ki an'ĩstsiuax matap'pix matokotsĩstutsĩm'axau; Ap'ĩstotokuuã ikotokön'apĩstutsimẽsts. 27 Peter itũm'anĩstsiuaie, sat' sit, nitokönũsskipĩnan ki nitopokiuo'pĩnan ksẽstu'a. Tsa nitakanĩstokuinan'ipĩnan? 28 Ki Jesus an'ĩstsiuax, kitau'mũnĩstopuau, ksẽsto'au kitopokiuo'puau nẽsto'a, Nĩn'au okkui otak'ittokhittapũssĩ ots'tsapĩnaiso'pötsĩs, ksẽsto'au kitak'ittokh'ittau pipuau na'tsikoputtuyĩsts asso'pötsĩsts kökitokök'itsĩmattosau Israel'ĩstsĩstikoputsix matap'pix. 29 Ki anniks'isk skĩm'ixk oko'auẽsts, ki anniks'isk skĩts'ixk umu'pappiipuuuax ki ot'akemoauax ki un'oauax, ki oksist'oauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsĩn'sĩmmanoauax, nẽsto'i itskĩm' iauẽsts, kepĩp'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau ũsk'sipaitappiisĩnni. 30 Ki akai'tappix matom'six ak'sakoĩssiau, ki sako'ĩssix ak'otomsiau.

20

1 SPOTS' IM istsĩn'naiisĩnni netoi'nĩtsiu nĩn'au, nap'ioyĩs istsĩn'aim, annök kök'kõnisuxiuök mök'anĩstosi ap'autũkkix, mökapotomoyĩsax otsĩn'sĩmman. 2 Ki ökh'situkksĩsax mökokuyĩsax tuks'kai ksĩstsikui tũks'kũmi apũn'asaini itũp'skuyuiax otsĩn'sĩmmani. 3 Ki nioks'kaii itai'ksĩstsikumiopi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itai'puyi'ax itau'pumopi, 4 Ki an'ĩstsiuax noköt'sitappoak'ĩnsĩm'man, ki mokö'm'otsĩssi kitak'okotopuau, ki itappo'iau, 5 Nau'yi itai'ksĩstsikumiopi, ki piksu'yi itai'ksĩstikumiopi, mat'sũxiu, ki netoi' mat'anĩstsiu. 6 Ki nĩtsiko'puttuyi itai'ksĩstsikumiopi, itsũx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itai'puyix, ki an'ĩstsiuax konai'ksĩstsikuyi kumaukai'amitai'puĩks' annom'? 7 An'ĩstsiuaie mats'itstsiapa matap'pi nõk' anikĩnan. An'ĩstsiuax, Noköt'sitappoak'ĩnsĩm'man; ki mokö'm'otsĩssi kitak'okuinan'ipuuu. 8 Ki autũkkus'si, insĩm'man istsĩn'aim an'ĩstsiuaie otap'otomoki, niniköt'sĩsau ap'autũkkix, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsĩsau sako'ĩssix, ki tũm'okotsĩsau matom'six. 9 Ki ĩstoto'sau nĩtsiko'puttuyi itai'ksĩstsikumiopi itaumũtũp'apotũkkix, kõnai'ĩnax ikõno'kuyiau apũn'asaini. 10 Ki matom'six ĩsto'sau, ũs'taiuau mökoku'yĩsuaie stsik'i; ki ikõno'kuyiau apũn'asaini. 11 Ki otoku'yĩsuaie, itũpaukape'poawtsiuaie nap'ioyĩs ĩstökhsĩn'ai, 12 Ki an' iau, anniks'isk sako'ĩsĩx nituk'skau itai'ksĩstsikumiopi itapotũkkiau, ki kanĩstokotaiu kanĩst'okokipĩnan ki ksĩstsiku'i istsĩksĩs'tutsĩssĩnni nitap'autũkkipĩnan. 13 Ki an'ĩstsiuaie tuks'kũmi, Napi'a, kimat'omai'kĩmatsĩstotopa: kikũt'tomai'ökhsitũkkipa tuks'kũmi apũn'asaini? 14 Matsit' kitsinan' ki mĩs'taput; nitak'anĩstokotau am'o sako'ĩssiu kanĩst'okotopi.

15 Küttočkhsiuats nitsinan' nanįstsitsitapi nõk'anįstutsįssi? Kůtaukapiu'ats koõps'pi, mõk'õkhsįssi nitsinan'? 16 Ki sako'įssix akotom'siau, ki matom'six ak'sakoįssiau; tůkka akaiẽm'ix ni'nikõttaiau, ki un'natosįmix mat'toaiu. 17 Ki Jesus otsitůpamįssosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otůs'ksįnimatsax itůnįstůp'p'iikax, ki an'įstsiuax, 18 Sat'sit aitůpamįssau'op Jerusalem, ki nįn'au okku'i akitůpomůts'kau omůk'atoiapiekuax ki ai'sįnakix, ki akůnįstokõkitsįmůt'tsiiauaie mõks'eįnsaie. 19 Ki akůtsitůp'omůtskau Gentiles mõkitapapįstotoõssauaie, ki mõkitstspįs'ossauaie, ki mõkauai'stõssauaie; otsoks'kaiksįstsikusi ak'ůtsipuau. 20 Zebedee oku'ix oksįs'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsįmmįm'miauaie, ki au'kõmõnįstsiuaie tuks'kaii. 21 Ki an'įstsiuaie, Tsa kanįstsitsitapa? An'įstsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosįx mõkittaupįsau kitsįn'naiįsįnni, tuks'kůma netots'i, ki tuks'kůma e'aksįsauotsi. 22 Jesus an'iu, kimatsksįnip'uaua kitau'kõmõnikipuai, Kikůtaiakokotsįmipuau annõk' kos'õk nimutai'aksįmipůk? Kikůtaiakokotůstapįnůkipuau ũsta'pįnůksįnni nimutai'akůstapįnůkipi? An'įstsiuaie, nitokot'ųnįstspįnan. 23 An'įstsiuax kitak'ůtsįmipuau no'kosā, ki kitak'ůstapįnůkipuau ũsta'pįnůksįnni nimut'akůstapįnůkiipi; ki nimatsinanęstsau kõkokotosuai kõkittaupįsui netots'i ki e'aksįsauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ũk'aisůppůtsįstotomoyiuax, otaksįnan'oaiau. 24 Ke' pix otokh'tsįmsau įstįmmįm'miauaax na'tsitappix ipapįįmmotseix. 25 Ki Jesus ninikõ't'siuax, ki an'įstsiuax, kits'ksįnipuau Gentiles otsįn'aimeoauax otain'aiįskotokoaiauax ki anniks'isk omůx'įnaxk nokõtai'naiįskotokoaiauax. 26 Ki mataketůmanistsiu'ā ksęsto'au: annõk' ak'omůksįmõk, ũnanįstap'otůksi; 27 Ki annõk' kitaks'įnnauůkõk ũnanįstap'otůksi: 28 Nin'au okku'i matůtoto'ats mõk'apotomoõsaie, mõk'apotomoõsi umut'oto, ki mõk'itatsuaumůtskotosi akaitappix opai'tappiįsįnni. 29 Ki otsįstůpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie. 30 Ki satsit, natsitappix naps'tsix pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsįsau Jesus umutak'itsskosaie awk'umiau, ki an'iau, kįm'okinan, Nin'a David okku'i. 31 Ki o' tappiįsįn'na ai'semiauax mõkstaie'puyįsax: ki matsįstawk'umiau ki an'iau kįm'okinan, Nin'a, David okku'i. 32 Ki Jesus itsipu'yiu, ki nan'nikõtt'siuax, ki an'iu, Tsa kõk'anįstutopuau? 33 An'įstsiuaie, Nin'a mõksikauopiįsaii noõps'pįnanix. 34 Ki Jesus kaiįm'iuax, ki itsįksen'iuax oõps'puauax, ki oõps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

1 OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uasuaie Olives an'įstop Jesus itůp'skuyiuax na'tsitappix otůsksįnimats'ax, 2 Ki an'įstsiuax, akap'ioyįs astsi'įm įstsi'p'įk, kikitakstůmkonau ũsk'omůkstokiua aks'įksipįstau, ki o'kosepokai ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau ki puk'sip'p'potokįkau. 3 Ki sįtsįpsatsenoainiki matap'pi, kitak'anįstaiu Nin'a au'anįstsiuax; ki ak'otůmůtsitůpskuyiuax. 4 I kõnan'įstutsip mõks'enůpanįstosi otan'iipiaie prophet ki an'iu, 5 An'įstok Sion otůn'ni, Sům'mįs kitsįn'aimau kitsipuksipa'ak, ikįnįs'siu, ki ũskomůk'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai ũskomůk'stoki o'kosaie. 6 Ki ũksįnimats'ax itappo'iau, ki Jesus itůn'įstutsimįax manistanįstopiāx. 7 Ki itsipuksip'p'p'p'iauaie ũskomůk'stoki ki okose'pokai, ki itokh'itstomiau otsįstotos'ouaęsts ki itsittokhitstsi'iauaie osto'i, 8 Ki ek'akaitappix saie'kuyiiauaie otsįstotos'suauęsts moksokui; ki stsįk'ix kaiak'įmiau okůn'iksįsts ki moksoku'i itõkh'tůmiauęsts. 9 Ki anniks'isk matap'pixk i'tomaumattoyixk ki itopokiuo'ixk, awk'umiau, ki an'iau, Hosanna ũnnianistsitůp'itsįs David okkui: Atsįm'siu annõk' aipuksipu'õk nin'a otsįn'ikõsįm; Hosanna mįs'tůpsiu. 10 Otsitsipįs'si Jerusalem, konai'akapioyįs ap'aitsitaiu, ki an'iau, Tůkka'ats? 11 Ki akai'tappix an'iau annõk'auk Jesus Nazareth įstsi'p'p'p' Galilee įstauõsįm'įm. 12 Ki Jesus itsipim Ap'įstotokiuā otatoi'apioyįs ki anniks'isk itsipst'anmůtskotůkixk, ki itsipstawk'pumaxk nato'i'apioyįs, itsai'tůpiksįstsiuax, ki au'õtsuautuyixk otsit'aisįnakipuauęsts ima'pįximęsts, ki au'můtskotůkixk kůkku'ix otsasso'põtsuauęsts ima'pįximęsts. 13 Ki an'įstsiuax, Sįn'aip, Noko'ai ak'anįstop a'tsįmoikapioyįs, ki ksęsto'au kanįs'tutsipuau kõmos'iepįsix oko'auai. 14 Ki naps'tsix ki ũs'tsekaiix itsipstotoyiauaie Natoi'apioyįs; ki ikuttotoyiuax. 15 Ki omůk'atoiapiekuax ki aisįnakix, otįnįs'ęsts skai'pįssitapįsts otap'įstutsipįsts, ki

pokax otsitsipst'awkkumsau nato'i'apioyis, otan'issau Hosanna ũnnianistsitup'itsis David okku'i, eks'kaaisauokhsitukkiau. ¹⁶ Ki anistsiauaie, kikuttaiaiokhtsip'a otan'iipiau am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A; kikuttomisauanistopa sinaksin, pokax ki us'stax maau'auests kumut'totssupanistsistutsip itsak'sin? ¹⁷ Ki itskit'siuax ki akap'ioyis ittup'suxkitsimaie Bethany; ki annim' itsok'au. ¹⁸ Ki ksiskuna'tunni mat'skitapposi akap'ioyis, itun'otsiu. ¹⁹ Ki otsitsinno'osi moksoku'i omux'iniistsisi, itoto'aie ki matsitokonimau'atsaie, nam'itaitsii suo'pokists, ki anistsiauaie, ũnnianist'sauuksaiin as it ksesto'a. Ki omux'inistsis sotum'ikunipisuiu. ²⁰ Ki usksinimatsax otsinis'au, skai'etukkiau, ki an'iau, Mau'maikipikunipisuiu! ²¹ Jesus an'istsiuax, kitau'munistopuau Aumaitukkienoainiki, saietukkienoeniki itsistuts'ipi omux'inistsisi kimataksikaksistutsipa, ki nokut'anistominoainiki am'o nitum'moi, unistup'itsit, ki unistup'apiksistukit omuk'sikimi; ak'unistutsip. ²² Kitak'omianistau'komonipuai a'tsimoiikainoeniki aumai'tukkienoeniki, kitak'okoksuai. ²³ Ki otsitsipis'si nato'i'apioyis, omukatoiapiekuax ki matappix ot'omuximoauax otus'ksinimatstuksi ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanistapotumapsin'na kumut'anistutsipiau am'ostsk? Tukka' kit'okokaii am'ok otumapsinnik? ²⁴ Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksuppochtsattopuau tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'otanistopuau otumap'sinni numut'auanistutsipi am'ostsk. ²⁵ John otus'tapinuksinni, Tsema itotstsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, mak'aninaniki spots' im; nitak'anikinan, kumauk'stauaumaitoauaišksix? ²⁶ Ki mak'aninaniki ma tap' pi, nitstunnauunaniau matap'pix; tuk'ka ikon'auaniau John mokoprophetsi. ²⁷ Ki anistsiauaie Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipinan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuau otumap'sinni nimut'auanistutsipiau am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kumi matap'pi, na'tokum o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'a, matap'otuk kit annok' ksistsiku'i nitsin'simman. ²⁹ An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matstsk'i itoto'aie ki mat'anistsiauaie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'a; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tuma'amoxi us'satsima un'ni otsitsi'taniaie? An'istsiauaie, Matom'siuā. Jesus an'istsiuax, kitau'munistopuau kitsauomai'pisuai Apistotokiua istsin'naiisinni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tuk'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisinni istokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksesto'au kitsinis'uai kimatsakoisauaitsitapuaua kokaumai'toausuai. ³³ Okh'tsik stsik'i parable, itstsiu' tuks'kumi nin'au, nap'ioyis istsin'aim, itsuppipumattomaie insim'man min'istsix, ki itsistse'piskunattomaie, ki itatun'iakiu itsin'iokkeimskaupi, ki spiap'ioyis itap'istutsimaie, ki itok'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsissi min'ists otai'akitsetspiests itup'skuyiuax otap'otomokix aiinsimax mok'okuyissi istsin'ists. ³⁵ Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kumi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itupskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiauaax. ³⁷ Ki sako'okhtsim, itup'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimiau noko'a, ³⁸ Ki ai'insimax otsinno'ossau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, oks'enitai, ki noksinan'atopinaniau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tupiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimaxk? ⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappix, ki ai'akokkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie istsin'ists aits'isau. ⁴² Jesus an'istsiuax, kikuttomaisauanistopuaišksix nato'i'sinaksists, Ok'otoki, annok' itsis'tupapiksistauuk aiokotoksapiokoiskaiau, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutuksinni ki skaie'tsip noops'pnanists? ⁴³ Un'nikaie kumut'anistopuau Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksesto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiixk. ⁴⁴ Ki annok' ai'akittututsinnissiuuk annok' ok'otoki, aksiksisiu, ki annok' matap'iuok ai'akittututsinnissiuuk okotoki aksipin'iau. ⁴⁵ Ki omuk'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, isksinim'iau osto'auai umutai'puyisaie. ⁴⁶ Ki otap'summösax mok'sixenösax, us'stunnuyiauaax akai'tappix, tuk'ka ũ, 'taiau

mök'siprophetsi.

22

¹ KI Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu, ² Spots'im ĩstsĭn'naiisĭnni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si. ³ Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksĭniköt-tosaxax anniks'isk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax. ⁴ Ki mats'itüpskuyiuax stsĭk'ix otap'otomokix, ki an'ĭtsiuax anĭstok'au anniks'isk üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nits'oössĭn: nitap'otskĭnamix ki nitunĭstakhtsimix ũkainitaiu ük'okönaiksĭstsiuax: Puksipa'atok okem'sĭnni. ⁵ Ki ap'etsĭmiauaie, ki oksoku'ouuēsts itappoiu, tuks'kümi otsĭn'sĭmman, stsik'i otsit'aumütskotükkipi: ⁶ Ki stsĭk'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksĭstutuyiuax, ki initsiu'ax. ⁷ Ki omüx'ina otokh'tsĭmsi, itsĭs'tsetükkii: ki itüp'skuyiuax otseēn'akemix, ki itsaiĭnakuaiĭstutuyiuax anniks'isk inĭk'ixk, ki itsĭn'sĭmaie otakap'ioyimoauaie. ⁸ Itüm'anistsiuax otap'otomokix, ũk'aiksĭstsiu mak'okemsĭnni, ki anniks'isk üm'axk matsipumapsiu'ax, ⁹ Itap'poak moksoku'ĭsts ki kĭt'okönaukonoaxk üm'mokau mak'okemsĭnni. ¹⁰ Ki anniks'isk apotükkixk itsitap'poiou moksoku'ĭsts, ki ikönau'moipiuax ot'okönokonoauax makap'six ki ökh'six: ki itsüpanĭs'tsĭmiau üm'max. ¹¹ Ki omüx'ina otsipĭs'si möks'ĭnnoössax ümmax, nan'nuyiuuie nĭn'aii ikem'sĭnni ĩstsiso'köšĭmi, mat'süpsköstomaie; ¹² Ki an'ĭtsiuuie, Napi'a, Tsa kanĭs'tsipipa kitsauomai'süpsköstossi ikem'sĭnni ĩstsiso'köšĭmi? Ki matsepuyiu'ats. ¹³ Omüx'ina itüm'anistsiuax otap'otomokix ĩs'ksipĭstok otsĭsts' ki oköt'sĭsts, ki ĩs'tüppĭppis, ki satüp'iksĭstĭs ski'natsi; ak'itstsiu asain'sĭnni, ki papüx'ekĭnikani. ¹⁴ Akai'tappix naniköttaiu: un'natosĭmix mat'toaiu. ¹⁵ Itümĭs'tapuiou Pharisees, ki itauüt'ünĭstsiu mökĭtokonĭmösaue ote'poawsĭstsaie. ¹⁶ Ki ipokitüp'skuyiuax otüsksinĭmatsauauax ki Herodians, ki an'ĭtsiuuie, Nin'a, nĭts'ksĭnipĭnan kitau'müni ki kitau'münĭksĭnĭmatstükki Ap'ĭstotokuuä oksoku'i, ki kimatsümman'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappiipiu. ¹⁷ Anik'ĭnan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsöktau mat'öksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'ĭmaie otsau'okömotsitappiisui, ki an'iu kumauk'saksĭsnokĭpuauaiis kitsiksĭs'tapokömotsitappiansui? ¹⁹ Ünĭs'tsĭnümökĭk mixkĭm, kumut'siponitapi. Ki ito'tsĭpotuyiuuie nitai'pūnasainiini. ²⁰ Ki an'ĭtsiuax, tükka' am'o ostoksĭs'ä, ki tükka' osĭnaksĭn'ats? ²¹ An'ĭtsiuuie, Cæsar otsinan'. Itüm'anistsiuax kotok' Cæsar otsinan'ĭsts, ki Ap'ĭstotokuuä kotok' otsinan'ĭsts. ²² Otokh'tsĭmsau annĭsts'isk epo'awsĭstsk itskai'etükkiau, ki itskĭt'siuuie, ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik ksĭstsiu'ik, Saducees, anniks'isk an'ĭisk matsitstipats matsipuu'osĭnni itoto'iauaie, ki ai'süppoötsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itüni'u enĭs'si nĭn'au, ki saĭststĭssi pokax, oskün' akokem'attsĭ'ĭnaii otokem'an, ki ak'ksĭstauüttoymuyiuuie us'i pökax'. ²⁵ Annok' ikit'sikümüu umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itststĭssi o'kosix itskĭt'siuuie otokem'an oskün' mök'okemattosaie: ²⁶ Neto'initsiu osküni enĭs'ae, ki omat'osküni ki ikĭt'sikümüu ikönen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipuu'osĭnni tükka' otakokeman'atsaie, ikĭt'sikümüu? Tük'ka ikönau'tuyiuuie. ²⁹ Jesus an'ĭtsiuax. Kitai'patsĭstutspuu kimatsksĭnipuuuēsts natoĭ'sĭnaksĭst ki ototümap'sĭnni Apĭstotokuuä. ³⁰ Matsipuu'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Neto'nitsiu Ap'ĭstotokuuä otatsĭm'otokatatsix Spots'im. ³¹ Annik' matsipuu'awsĭnnĭk kiküttomisauanĭstop'ats annik' kitan'iipik Ap'ĭstotokuuä. ³² Nĕsto'akauk Abraham otsinan Ap'ĭstotokuuä ki Isaac otsinan' Ap'ĭstotokuuä, ki Jacob otsinan' Ap'ĭstotokuuä Ap'ĭstotokuuä enix' matsinan'ouuats, sa'kiaitappiix otsinan'ouuax Ap'ĭstotokuuä. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsĭmsau skai'etsĭmiau otüskĭnĭmats'tüksĭnni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsĭmsau ot'omaupütsössax Saducees, itauütomoi'piotseiu. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoötsesattsiauaie, ki as'aksĭsnnyuuaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani ĩtse'poawsĭst? ³⁷ Jesus an'ĭtsiuuie, Kitak'ükomĭmmau, Nin'a Ap'ĭstotokuuä kitokönai'uskĕttsipöppi, kitokönai'staaw, ki kĭtokönai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsĭnni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünĭstükomĭmmau kĭtopokau'pimok kanĭstük'omĭmmospi. ⁴⁰ Annĭsts'isk na'tokaĭstsk epo'awsĭst,

ikõnaukõkitsimanists ki prophetix otan'ipists ikõn'itaitsiests. ⁴¹ Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'õttsetsattsiuax, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e. ⁴³ An'istsiuax, David umut'ainistainikõttaupiaie Nin'ä, otanipi, ⁴⁴ Ap'istotokuia an'istsiauaie nïn'a, netots'i tüpo'piit, nõk'ünistutoõsau kikatam'ix kitsitautütsekau'pipi? ⁴⁵ David ninikõt'tüssi Nïn'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? ⁴⁶ Ki matap'pi matsitsipa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik'ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoõttsetsattau.

23

¹ JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüsksnimats'ax, ² Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'põtsisaie itau'piau: ³ Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manists's' tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. ⁴ Issoks's'tsists itau'monimiauests soku'ests mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauests itotom'iauests; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauests tuks'kümi okit'suauax. ⁵ Otokõnap'otüksuauests itsistuts'imiauests möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauests phylacteries, ki itomüx'istutsimests otsaieno'tüksuauests, ⁶ Ki ükome'tsimiauests oye'tanists istotom'iapioyists, ki natoi'apioyists istotom'isopõtsists. ⁷ Ki otsitau'pissau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki möks'inikõttosau, Rabbi, Rabbi. ⁸ Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokõnaix'okoauax. ⁹ Ki Pini'nikõttok matap'pi, annom'ksök'kum, kïn'a; tuks'küma kïn'oaua annök' spots'im itau'piuök. ¹⁰ Ki pinitsin'ikükik Nin'ax: tuks'küma kitsin'aimoaua, Christ. ¹¹ Annök' omüx'ymök ksësto'au, kitak'apotomokoau. ¹² Annök' ak'omuxistutosiuök, aks'inüxistutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüxistutoau. ¹³ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im itsin'naisinni: ksësto'au kimatsitaipuu'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau mök'itsipisau. ¹⁴ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Nam'akex oko'auests kitau'atopuaiau, ki kitaisümiksistapatsimoiikapuu: mis'tüpkapii kitakoku'yisui. ¹⁵ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kõk'itokonoõsi tuks'küma matap'iuä mökitanis'tsitsitasi kanistsitsi'tawpi kitaumaitu'yissi, kanistüm'ipuai ksësto'au Hell oku'yix kitak'anistsistokiaiistutoauau. ¹⁶ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au kitsaps'tsiotüpünükipuu, kitan'ipuu annök' akitup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis matsikiu'ats, ki annök' akitup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis isto'tokuiixkím, aks'istutsimaie! ¹⁷ Kitüt'tsapsuu, kitsaps'tsiipuu: Tsima' omük'o. Otoku'iixkím, ki omük'atoiapioyis annik' itatsim'mimmiik otoku'iixkím. ¹⁸ Ki annök' akitup'ütäuüniuök altar, matsikiu'ats; ki annök' akitup'ütäuüniuök kotük'sinni altar itokhīts'tsipi, ai'aksistutsimaie. ¹⁹ Kitüt'tsapsuu, kitsaps'tsiipuu Tsima' omük'o, kotük'sinni, ki altar annök' itatsim'etsimök kotük'sinni? ²⁰ Annök' aiakitup'ütäuüniuök altar, itup'ütäuüniu altar ki mian'isttokhītsii. ²¹ Ki annök' aiakitup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis, itüp'ütäuüniu omük'atoiapioyis ki annök' iko'attomök. ²² Ki annök' aiakitup'ütäuüniuök spots' im, itüp'ütäuüniu Ap'istotokuia õtspiso'põtsis ki annök' itokhittaupiuök. ²³ Kitaks'ksinipuu makapi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki issoku'ists kimatsatipuu'estsau, okök'itsimanists, kím'apiisinni ki aumai'tüksinni: am'osts ökh'si kõk'satsõsuaiau; ki mat'õkhsuats kõk staiistutsissuai stisik'ists. ²⁴ Kits' apstsiotüpünükipuu, kitai'sooutsauau inüx'soiskssi, ki kitait'ssttimauau camel: ²⁵ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Kõs'ä ki saiëtso'kosi sauats'i kitüs'siipuaiau, ki pistots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni. ²⁶ Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pistots'im kos'ä ki saiëtso'kosa mök'ütsitsiksixissi

sauauts'i, ²⁷ Kitsaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisee kitsiks-sīs'tapokōmotsitappiansuai! Ksīkoken'imanīsts kine'tūmanīstspuau ai'ōkhsīnipuau sauauts'īstsi, ki pīstots' im itui'tsiau enix' okin'ouaēsts ki makap'īsts. ²⁸ Netoi'nītsīii ksēsto'au kīto'kōmotsitappīīnipuau matap'pi, ki pīstots'im kitotuitskitsipuau ksīs'tapokōmotsitappīisīnni ki sauum'itsitappīisīnni. ²⁹ Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitap'īstutsipuaiau prophetix otoken'imanaouēsts, ki kita'nūtsīstutsipuaiau mokōm'otsitappix otoken'imanaouēsts, ³⁰ Ki kitanipuau nītsa'kīaitappīipīnanopi nīn'anīx ota'kīaitappīisau nīs'tasauopoksīstokemaumūnanopiau prophetix ota'apūnoauēsts. ³¹ Ūn'nīkaie kit'auūtanipuau, ksēsto'auūkauk annīks'isk matap'pīxk inītsīxk' prophetsīx o'kosoauax. ³² Tu'itok kīn'ouax otsauum'itsitappīisuauēsts. ³³ Pītseksīnax, opīx'exīnasīnna, Tsa'a kitakanīstupīs'tapīxstapats Hell īstokōk'itsīmani? ³⁴ Ūn'nīkaie, sat'sīk kītakittūp'skoaiu ksēsto'au prophetix, ki mokōk'ietappix ki ai'sīnakix: ki stīk'īx kitax'enītauaiu ki kītikau'aīstauaiu; ki stīk'īx kitakīstīstūstīpīs'auaiu kitatōi'apioyīmoauests, ki kītak'auksīstutūauaiu amīan'īstakap'ioyīsts otai'akīstīpīsau: ³⁵ Mōkītōkh'ittaitīsīsi ksēsto'au kōnau'kōmotsitappīiapūni ksōk'kūm itsai'kīmskaii. Abel mokōm'otsitappīuā ota'apūn itūpots'tsiaie Zacharias, Barachias okku'i ota'apūniaie annōk', kitsīsenītauauōk itūt'sīkatsī omūk'atoīapioyīs ki altar. ³⁶ Kitau'mūnīstopuau kōnai'sīstskā aunok' o'tappīisīnna akītōtu'īēsts. ³⁷ Jerusalem, Jerusalem ksēsto'auā kitai'nītauaiu prophetīx, ki annīks'isk itūp'skuaxk ksēsto'auā ok'otokīx kumutauauaiak'īauaiu, nōkstanīstīkapūmōi'pīauopi ko'kosoauax nīpuau'ā manīstau'moīpiopi o'kosīx ki kīmat'ōkhsīstīpuau'ats! ³⁸ Sat'sīk, Koko'auai nam'ītaītsīu kīt'skītomoko. ³⁹ Kītan'īstopuau, īssoots'i kīmatakīnōkīpuaua sauanēnoainīkī Atsīm'sīu annōk' pīauksīpu'ōk Ap'īstotokīuā otsīn'īkōsīm.

24

¹ KI Jesus itsūx'iu ki itsīs'tūpaatomaie omūk'atoīapioyīs ki otūsksīnimatsax itoto'īauaie mōkanīs'tsīnnomōdsauaie omūk'atoīapioyīs īstap'īstutūksīnni. ² KI Jesus an'īstsiuax kīkūttaisauainīpuauastsau kōnai'īstsk? Kitau'mūnīstopuau, matakskīt'aua okotokī mōkstaiīna'pīksīstosī. ³ Otsīt'tokhītaupīssī nītum'moyī Olives, ūksīnīmats'ax īsīmītoto'īauaie, ki an'īau, Anīk'īnan Tsanīstīs' akanīstīsiu'astsau? Ki tsa akanīstīsiu'a kīstīpuksīpusīnni, ki punskōk'kuasīsi? ⁴ KI Jesus an'īstsiuax Iskskats'īk kōkstai'pīstīksīstutū'yīsuai. ⁵ Akai'tappīx ak'ūtsītotoīau nītsīn'īkōsīm ki ak'ānīau Christ nēsto'akauk; ki ak'sīpīstīksīstutūyīuax akai'tappīx. ⁶ KI kitakokhtsīmattopūaiī auakaw'tseīsīsts ki mak'auakaw'tseīsīsts: Sats'sīk kōkstai'apaitīsītasuai; konai'īstsk ak'itstīau; ki umut'aketsīnikawpī matomoto'ats. ⁷ Aiok'auaua aksīpuatseīau aiokauai'i ki nīn'nāiīsīnni aksīpuatōmīau nīn'nāiīsīnni; ki ak'unnatosīu au'ōssīnni, ki ak'itstīu okh'tokosīsts, ki ksōk'kumā otaks'īkauopiīsīsts, ki akokōnau'toītstīiau. ⁸ Am'osts Istokōnau'mūtūpīpuīnawkuyīi' sīsts. ⁹ Kītakaumūts'kakīpuau kōkītāpauksīstutoksi, ki kītak'senīkoaiu: ki kōnai'okauaua kumutaks'tsīmīmōkoau nītsīn'īkōsīm. ¹⁰ KI akai'tappīx akīstskīmskūkiu ki akaumūts'katseīau, ki akau'kīmōtseīau. ¹¹ KI akaiēm'īx ksīs'tapsīx prophetīx aksīpuaiu ki aksīpīskīs'tutūyīuax. ¹² KI sauo'kōmotsitappīisīnni otakau'osī, akai'tappīx otūkōme'tūksuāiī akstūyīuaie. ¹³ KI annōk' eīkak'īmauōk umuk'itsīpī aksīkōmōtse'pīau. ¹⁴ KI am'ok nīn'nāiīsīnni īstōkh'sītīnīksīnni ak'anīstōp kōnūs'ksōkkūm, kōnai'okoaua mōks'ksīnīsīsauaie; ki umuk'itsīpī ak'otūmītoto. ¹⁵ Nīnīm'īnnoainīkī ūs'tsīmetsīpī Daniel otan'īstopī atsīm'apīī īstai'puyīssī (annōk' an'īstomōk ūnnīsts'ksīnīssī:) ¹⁶ Annīks'isk Judæa itau'pīxk ūnnianīstītūpōks'kasau nītum'moīsts: ¹⁷ Annok' itokh'ītaupīuōk oko'ai pīnūnīsts'īnīssaatos mōk'sauautsīssī itsīpsts'tsīī oko'ai: ¹⁸ Annōk' īnsīmman itau'pīuōk pīnūt'ūnīstsskos mōk'otsīssī otsīstotos'īsts. ¹⁹ Annīks'isk ipītap'pīxk ki ūs'takataxk aksksīnīmīau makapī annīsts'īsts ksīsstīku'īsts! ²⁰ Atsīmōiīkak kōk'stautsīmutasuai stūyīssī, ki īssīk'opiīksīstīkuī. ²¹ Annīk' omūx'īpuīnasīnni ak'itstīu, īstsītsīs'sī ksōk'kūm, ki annok' manīsts'īpuīnapsī,

aksis'tüpñistsipuñapsiu, ki is'sotsk matakotūmanistsipuñapsiu'ats. ²² Ki annists'ists ksistsiku'ists sauun'natsistutsisēsts mat'akitstsipa matap'pi itsikōmotse'piaiau; aumai'tūkkixk, osto'auai itunnats'istutsimēsts annists'ists ksistsikuists. ²³ Kūmits'tsiki matap'pi kitai'akaniki Sūm'mīs, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos. ²⁴ Ksīs'tapsix Christix akitsipuau'iau ki ksīs'tapsix prophetix, ki akanis'tsinnūkiaiu omūk'apstosists ki pīsats'kasists; ki ikūm'itstsiki aks'ipistsiksistutuyiauaux aumai'tūkkixk. ²⁵ Sat'sik, kikaun'anīstopuau. ²⁶ Kūm'anīstsenikiau sat'sit ksīs'tapsksōkkuyi ūn'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, šimiap'ioyists ūn'amauk; pinaumai'tūkkik. ²⁷ Ksistsikum' manīsttotsipuksipupi umut'autstsipi apinōk'kuyi, ki manīstsitūpikūnatspi ame'totsi; netoi' ak'ūnisttsiu nīn'au okku'i otos'aie. ²⁸ Mīksīnii otsits'tsipi, ūn'nim pi'tax akomooi'iau. ²⁹ Annists'ists ksistsiku'istks istcipu'inasists otaiksiuos'au, nato'si akski'īnūm, ki kokum'ikesūm matakanaķīmauats, ki kōk'atosix akotots'īnissiau, ki spots'im otsīs'kōpsīnī akauūt'apixip: ³⁰ Ki Nin'auā okku'i otap'stosīnī akitsīnakoaiē spots'im: ki ksōk'kum istokōnai'tappix ak'otūmauyesiau, ki aks'īnnoyēiau Nīn'au okku'i spots'im istšissōksīs'tsikuists itsipsts'otosi, otūmap'sīnī ki omūxik'kūnnašīnī akopoto. ³¹ Ki ak'itūpskuyiaux otatsīm'otokatatsix ak'soksīkkiax, ki aumai'tūkkixk akitotomoi'piiauaux, nīssoo'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi: ³² Annok', isksīnik parable omūx'īnīstšis; okūn'iksi otsa'kiūkkīnīšīssi, ki otsuio'pokassi, kitsksīnipuau nepu'yi itasts'tsiu; ³³ Neto'i maks'īnīmenoainiki annists'isk, isksīnik, mōkaststšīssi, ito'to okh'sepīstanīsts. ³⁴ Kitau'mūnīstopuau am'oi o'tappiisīnīai matakstapu'ats otsauomaisūpanīs'tsiosau annists'isk. ³⁵ Spots'im ki ksōk'kum ak'eitsīnikau, ki nitse'poawsists matakētsīnikau'ēstsau. ³⁶ Annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumīopik matsksīnīm'ats matap'pi, Spots'im istso'tokatatsix matsksīnīm'axauaiē, Nin'a nits'ksīnīmaie. ³⁷ Noe otsiksīs'tsikūmīsts manīstsi'piēsts, netoi' ak'anīsttsiēsts Nīn'au okku'i oto'saie ³⁸ Otsauomo'kōnaiokkeuasi ksōkkum manīstau'yipiau ki manīstai'sīmīpiau, manīstok'kemīpiau manīstai'pikōttūkkīpiau, itūp'itsiu annik' ksistsikuik, Noe otsit'sūppopīssi akh'iosatsīs. ³⁹ Ki matsksīnīm'axau otsauomo'kōnaiokkeuasi ki itsau'inakuaiistutuaiau; netoi' ak'anīstsiu Nīn'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappiix akotūmitau'piiau insīm'man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stšik'i ak'skītau. ⁴¹ Natsitappiix akex' akītaipik'iakiau; nituks'kūmi ak'otoau, ki stšik'i ak'skītau. ⁴² Ūn'nikaie mokōkik: kimats'ksīnipuau annik' itai'ksistsikumīopik kitsīn'aimoau otai'akitotopik. ⁴³ Am'okā isksīnik', Napioyīs istōkhsīn'auā otksīnīm'opi annik' itai'ksistsikumīopik otai'akitotosi kōmos'iepītsiūā is'taiūskskūmiuopi, istai'saiepukītsetsīmopi oko'ai istokitsīm'i mōkopokse'īsaie. ⁴⁴ Ūn'nikaie ūk'aisūppuiapīstotosīk; kitsit'sisauaitsitatopuai, Nīn'au okku'i ak'itoto. ⁴⁵ Tūkka' aumai'tūkki ap'otūkkīuā, ki mokōk'i apotūkkīuā annōk' otsīn'aim otīnaiāts'okōk oko'ai istsitappim'ix, mōk'okōmotokotōsax otso'ōšīnoauēsts? ⁴⁶ Atsīm'siu annōk' ap'otūkkīuōk, otsīn'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ūnīststutsīmaie. ⁴⁷ Kitau'mūnīstopuau, akokōnītainaiāts'īuaie otokōnai'naiīsts. ⁴⁸ Ki annōk' sauum'itapotūkkīuōk, makotots'anīssi u'skēttsipōppi ai'sūmsiu nitsīn'aim; ⁴⁹ Ki makaumūtūpauaiak'īūssi ot'opokapotūkkīmax, ki makopoks'oyimūssi ki mak'opoksīmimūssi ai'sīmīx; ⁵⁰ Annōk' ap'otūkkīuōk otsīn'aim ak'oto annik' kustsiku'ik otsauomūsks'kūmosaie, ki annik' itai'ksistsikumīopik otsauomūs'ksīnnīssi, ⁵¹ Ki akaiaketsīn'īuaie, ki aiakokotsīuaie mōk'itaupīssaie otsitau'pipiix ksīstapokōmotsitāppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sīnī ki satse'kīnani.

25

¹ SPOTS' IM istšīn'naiisīnī aketum'anīstsiu ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuauēsts, ki itsux'iau mōkota'tsemōsau annōk' ai'akokemiuōk. ² Ki nīs'itsix mokōk'iau, ki nīs'itsix mat'tsapsiau. ³ Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tšīmīau ot'anakimatsuauēsts, ki, mattotūkkīu'axau okke'anakīmatsīs: ⁴ Ki mokōk'ix ipok'īotscmīau otanakimatsuauēsts okke'anakīmatsīs, kos'ix itsūp'pitūkkīau. ⁵ Annōk' ai'akokkēmiuōk otai'sūmsi, ikōnai'okano'piiau ki ikōnai'okax. ⁶ Ki

itüt'sikiikokoi ikum'iuštutsip, sat'sik, ak'okemiuā ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai.
⁷ Itümokönaipuu'iau am'ox ake'kuax, ki ikön'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuuuēsts.
⁸ Ki mat'tsapsix an'istsiauax mokök'ix, kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanēsts ük'aiitsinikaiau. ⁹ Ki mokök'ix an'istsiauax, Sa; matakakauo'ats ksēstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkix kök'opumattosuai. ¹⁰ Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie okkem'sinni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pīxikīnan. ¹² Ki an'istsiuax, kitau'münīstopuuau kimats'ksinopuuuats. ¹³ Ūn'nikaie mokökik', tük'ka, kimats' ksīnipuuuats annik' ksīstsiku'ik ki annik' itai'ksīstsikumīopik Nin'au okku'i otai'akītotopik. ¹⁴ Spots'im īstsīn'naiisīnni netum'anīstsiu nīn'au annök' pīuo'ök, ki niniköt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'īsts. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nīstsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kōnai'tappix itanistokotsiu'ax manīst'okotsīstutsipiau; ki itau'matto. ¹⁶ Annök' ikuyiu'ok nīstsi'i itawk'pumaupix itsīs'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nīstsix itawk'pumaupix. ¹⁷ Ki netoi annök' ikuyiu'ök na'tokūmi, ikuyiu' stsik'ix na'tokūmīx. ¹⁸ Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kūmi itsīs'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsīn'aim otsixkīmim'iaie. ¹⁹ Otai'sūmmosi, am'ox ap'otükkix otsīn'aīmoauai itoto'yīnai, ki ipokoks'tükimiuax. ²⁰ Ki annök' ikuyiu'ök nīstsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsīpatopiau stsik'ix nīstsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nīstsi'i itawk'pumaupix: Sat'sīt nitokuinan' matsīs'ītsix. ²¹ Otsīn'aim an'istsiuāie, kitökhs'īstututükki, ökhs'apotükkiuā ki emün'apotükkiuā: kitse'münüssatsipiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īēsts: Kitsīn'aim otse'tametüksīnni īstsi'it. ²² Annök' iku'yiu'ök natokūm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokūmi itawk'pumaupix: Sat'sīt, nīmat'okuinani mats'īstokai itawk'pumaupix. ²³ Otsīn'aim an'istsiuāie, kitökhs'īstutükki, okhs'apotükkiuā ki emün'apotükkiuā; kitse'münüssatsipiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īēsts: Kitsīn'aim otse'tametüksīnni īstsi'it. ²⁴ Annök' ikuyiu'ök tuks'kūmi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksīno ksēsto'a kitse'īnai, kiküt'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kiküttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nītsiko'pum, ki nītsīt'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanā itawk'pumaupi: Sat'sīt, kītsinan. ²⁶ Otsīn'aim an'istsiuāie, kitsauum'apotükkiuā ki kitsistap'apotükkiuā, kitsksīnoki nitai'pokiaki niküttomai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni küttomauanit'apīxipi: ²⁷ Kumaukstauokotaiīksixau au'awtsoomütskotükki nītsix'kīmīmīx, ki nītsitotopi nök'staitokuyitopi nītsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok' annök' iku'yiu'ök ke'pix itawk'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiu, ki otaksinanoaiu akauo'i: ki annök' itsau'okuyiu'ök ak'otomoau annik' ooko'ōsīnik. ³⁰ Ki īstüp'satüpiksīstsīs ap'otükkiuā itsau'okuyiuā ski'natsii: ak'itstsiu asain'sīnni ki satse'kīnani. ³¹ Otak'ītotosi Nin'au okku'i otsta'pīnasīnni ipokom'ōssau otokōnatsīm'otokatatsīx, ak'otūmotokhitaupiu otsīstsapīssō'pōtsīs: ³² Ki akokōnipotamoi'piaiau ikōnai'okauaua: ki aiakanīstaiaketaipīksīstaiu emük'ikīnaikuūn manīstai'aketaipīksīstapiax emük'ikīnax ki apomük'ikīnax: ³³ Ki akotüpipiuax emük'ikīnax onet'otsīs ki ap'omükikīnax otse'aksīssauotsīs. ³⁴ Omūx'ina akotūm'anīstsiuax anniks'isk onetotsīs itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nīn'naiisīnni matsīk' annik' kitapīstutomokīiik, otsauomap'astutoōssi ksök'kum. ³⁵ Nītsē'nots, ki kit'okokīpuu aau'ōsīn; nītsē'naki, ki kitsīt'tutokokīpuu: nītsi'piitappi, ki kito'tokīpuu: ³⁶ Nīmatsīstotospa, ki kitsīs'totosatskokīpuu; nitokh'tokos, ki kitsīpīs'kotokīpuu; itai'okiakiopi nītsitau'pi, ki kitsittotaakīpuu. ³⁷ Mokōm'otsitappix akotūm'anīstsiuāie, Nin'a, tsanīstsi'i kit sīt In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinān. ³⁸ Tsanīstsi'i kitsīts'īnopīnan, kitsi'piitappiisi ki kito'tosīnīn? Ki kimatsīstotospa, ki kitsīstotos'atskopīnan? ³⁹ Tsanīstsi'i kitsīts'īnopīnan kitai'okhtokos, ki kitsitau'pīssi itai'okiakiopi ki kītsito'taatosīnan? ⁴⁰ Ki omūx'ina ak'anīstsiuax, kitau'münīstopuuau kanīstītūpīstutsipuai tuks'kūma

inũx'tsĩma am'ox nĩx'okoax, kitanĩsts'ĩstutomokipuau. ⁴¹ Akotũm'anĩstsiuax annĩks'isk ote'aksĩsautsĩs itau'pixk, ĩs'tapuk emũtskax mőkseĩnsau, ũskstusĩnasii ĩs'tapuk, ek'aĩsepũtsĩstotomoiĩauax au'tutsokiuã ki oto'tokatatsix: ⁴² Tũk'ka, nitau'nots, ki kimatsĩssok'ipuaua: nitse'naki, ki kimat'tutukkkipuaua: ⁴³ Nĩtsi'pitappi, ki kimat'otokipuau: nimats'ĩstotospa, ki kimats'ĩstotosats'kokipuaua: nitokh'tokos, ki nĩtsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sip'ĩskotokipuaua. ⁴⁴ Osto'auai ak'otũmanĩstsiuaie, Nin'a Tsanĩtsi'i kitsĩts'ĩnopĩnan kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pĩssi itai'okiakiopi kőkstaikawk'anĩstotodĩnan? ⁴⁵ Ai'akotũmanĩstsiuax, kitau'mũnĩstopu au kanĩst'saiitũpĩstutsipuai tuks'kũmã inũxtsĩma amox, kimat'anĩststutomokipuaua. ⁴⁶ Ki am'oxi aksĩstũpitappo'iau ũsk'sĩtauksĩstototspi: ki mokõm'otsitappix akittappoiau ũsk'sipaitappiĩsĩni.

26

¹ KI itũnĩstsiu, Jesus otaiksĩste'poattosẽsts am'õsts epo'awsĩsts, itũn'ĩstsiuax otũskšĩnĩmatsax, ² Kĩtskšĩnipuau aisto'kũssi ksĩstsiku'ĩsts ak'itstsiu passover, ki Nĩn'au okka'i itaumũts'kau mők'ĩtsĩksĩstoxõsi. ³ Omũk'atoiapiekuax, ki aĩsĩnakix, ki matap'pix otsĩn'aĩmoauax itũmitũpaumooiau sp'a'toiapiekuũn Caiaphas oko'aai. ⁴ Ki ai'sĩtsĩpsattseiau mők'anistokotsĩsĩmmiotoõsuaie Jesus, ki mők'itsenitõsuaie. ⁵ Ki an'iau, pinĩts'tsĩs oye'tani ĩstsĩksĩs'tsikui õkskakũmĩstsikĩniau matap'pix. ⁶ Jesus otsitau'pĩssi Bethany, Simon leper oko'ai otsitsĩpsts'taupĩssi, ⁷ Ake'ua itoto'aie, ĩpa'tũkũiu alabaster atũxak'sin puye' itsũp'patomaie, akai'ĩnxkĩmasiuaie, ki otau'yisaiie ĩtsita'suyĩnĩmaie otokõn'iaie. ⁸ Ki otũksĩnĩmats'ax otsĩn'ĩsaxaie, ĩtse'tũkkĩax, ki an'iau mauk'etsĩnikatopi? ⁹ Am'ok ĩpum'atotopi ĩs'taiekekaiĩxkĩmasiuopi, ki kĩm'atapsix ĩs'tauokotauopiauaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsĩmsi, an'ĩstsiuax, kumauk'sauaĩksĩxinoauaiĩksĩx ake'uã õkh'siu nitapĩstutu'yipi. ¹¹ Ksẽsto'au, kĩmatapsix kitũsk'sauopoksemokoaiau; ki nẽsto'a kimat'ũksauopoksemokipuaua. ¹² Am'ok puye' nostũm'i otsĩta'suyĩnĩssi ĩtsĩstuts'imaie mőkĩtsopuiapĩstutuyĩssi nõkitak'itsasi. ¹³ Kitau'mũnĩstopuau am'oi õkhs'itsĩniksĩnĩ amianĩstan'ĩstopi kõnũs'ksõkkumã, am'ok, am'o ake'uã otap'ĩstutsipi ak'ũtanĩstomaie, mők'itũksĩnoõsi. ¹⁴ Na'tsikoputsix, tuks'kũmã, anĩstau Judas Iscariot, itappo omũk'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanĩstap'pi kitak'okokipuaii, ki nitakitũp'omutskau ksẽsto'au? Ki nĩtsi'tuyiauaie nĩp'pii ksĩxĩx'kĩmĩx. ¹⁶ Ki annik' itot'apsatsim mők'itamũtskõsaie. ¹⁷ Ke'tani kũt'taikopũtstsii, ĩstotom'iksĩs'tsikui, ũskšĩnĩmats'ax itoto'iau Jesus, ki an'ĩstsiuaie, Tse'a kit'stapa kők'sopuiapĩstutosĩnan kők'kĩtsoyĩsi passover? ¹⁸ Ki an'iu ĩs'tapuk akap'ioyĩs, ki om'ũmã nĩn'auũmã anĩstok', Nin'a, an'iu, nĩtsĩksĩstsikum'i asttsi'u: koko'ai nitũs'kšĩnĩmatsax nitak'opoksoyĩmaiau passover. ¹⁹ Ki ũskšĩnĩmats'ax manĩstan'ĩstopi ax itan'ĩsttutsĩmĩax; ki itso'poũtsĩstutsĩmĩau passover. ²⁰ Ki otau'tũkkusi, ĩpokitau'pĩmiuax na'tsikoputsix. ²¹ Ki otau'yĩsau, an'iu, kitau'mũnĩstopuau tuks'kũmã ksẽsto'au kĩtakaumũts'kauki. ²² Ki eks'kaiĩkikĩn'etũkkĩau, ki ikõnau'mũtũpanĩstsiuaie, Nin'a nẽsto'akats? ²³ Ki an'iu, annõk okĩt'sĩs nitopokšĩstapĩmakemauok kos'i nitakaumũts'kauk. ²⁴ Nin'au okku'i itanĩsts'itappo nĩtsĩn'awpi: ak'itũpokapiu annõk' nĩn'auõk ĩmũts'kaiuõk Nĩn'au okku'ĩ! Kũt'taipokaiĩuopi annõk' nĩn'auõk, ĩs'taõkhsĩuopi. ²⁵ Judas anni'ĩsk ĩtse'mũtskawkisk, itũm'anĩstsiuaie, Nin'a nẽsto'akats? An'ĩstsiuaie, kitan'i. ²⁶ Ki otau'yĩsau Jesus ito'tsĩmaie ke'tani ki ĩtatsĩm'ĩstutsĩmaie, ki itaumin'ĩmaie, kĩ ĩkotsiu'ax ũskšĩnĩmats'ax, ki an'iu, Matsĩk', oyik'; am'oi auk nostũm'i. ²⁷ Ki mat'tuyiauaie kos'i ki thanks ĩkotũk'kiu, ki ĩkotsiu'ax, ki an'iu kõnai'sĩmattok; ²⁸ Am'ok auk nĩtsa'apũn, mananĩsts'etokšĩnĩ itũp'itsiu ĩtsai'kĩmskau akai'tappix otsauum'ĩtsitappiĩsuaũests mők'sinĩsẽsts. ²⁹ Ki kitan'ĩstopuau nĩmatakũtsĩmattopa am'ok mĩniokke sauomo'pokĩtsĩpstsĩmattomĩnaniki manĩs'si nĩn'a ots'ĩnnaĩsĩnĩ. ³⁰ Ki otinik'sau natoĩ'ĩniksĩnĩ itũp'sũxĩau nitum'moyi Olives. ³¹ Jesus itũm'anĩstsiuax, nẽsto'a kĩtak'okõnũskšĩmskũkipuau annok'ã koko'ikã: tũk'ka, sĩn'aip, nitak'auaiakiau annõk' ũskš'kũmiuõk emũk'ikĩnax, ki ot'omũkikĩnauãsĩnna ĩsto'mũkikĩnax akũneto'iau. ³² Aĩksĩstatsĩpuau'eniki kitakitũpotoma'topuau Galilee. ³³ Peter

an'istsiuaiē, ikūm'okōnūstsskīmskūkīssau ksēsto'a, nimat'akīstsskīmskūkīpa.
³⁴ Jesus an'istsiuaiē, kitau'mūnīsto, Annok' koko'ik otsauomit'awkkumsi nipuau'ā nioks' kai kitakani kimatsksīnok'īpa. ³⁵ Peter an'istsiuaiē ōkskakūmopoks'eniop, nimat'akanīpa kimatsksīnopa; neto'i ikōnau'aniīax ūsksnīmats'ax. ³⁶ Jesus itūmitūpopokomiūax Gethsemane an'īstop, ki an'istsiuax otūsksnīmatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nōkītūt'tsīmoīkasi. ³⁷ Ki mat'tuyiuax Peter, ki Zebedee otsīstok'īokuyix, ki itaumūtūpīkīkīn'etukki ki itau'mūtūpeīkapitsitau. ³⁸ Itūm'anīstsiuax nītsitūpīkīkīn'etukki e'īnsīni: annom' stau'pik, ki ōk'itūskkatūkkīop. ³⁹ Ki pa'tsiīstūpaatsiuax, ki īsstokopi'u ostoksīs', ki itūt'tsīmoīkau ki an'iu, Nīn'a, ikūm'okotsītsīsī am'oi kos'a ūnnianīstīs'tūpipotoōssi; nīmatakītsītan'ats, ksēsto'a kitak'ītsītan. ⁴⁰ Ki matskitoto'ax otūsksnīmats'ax, ki ikon'oyiuax oto'kaniāx, ki an'istsiuaiē Peter, Awx'ats? Kīkūttaukotūskskūmmokīpa tuks'kai itai'ksīstīkumīopi? ⁴¹ Mokōk'etsīk ki a'tsīmoīkak, kōkstaitīpīssuāi īssaks'ksīnūksīni; sta'aw itsītsī'tatomaīe ki īx'īsakuyī matsī'uat. ⁴² Ki mats'īstapu ki itūt'tsīmoīkau, ki an'iu, Nīn'a, am'oi kos'a sauomot'aisīmmīenīki sauomīs'tūpipotomokoenīki, kītak'ītsītan. ⁴³ Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'asax: tūk'ka īssokīm'au oōps'puauax. ⁴⁴ Ki itskītsiuax, ki mats'īstapu, ki nioks'kai itūt'tsīmoīkau, ki netoi' au'anīu. ⁴⁵ Itūm'itotoīax otūsksnīmats'ax ki an'istsiuax okak' annok, ki issīk'sīstīkōk: sat'sīk aststsiu' itai'ksīstīkumīopīx, ki Nīn'au okku'ī itūp'aumūtskau sauum'itsītappīx otsu'auēsts. ⁴⁶ Nīpuak', ōkītāppau'op: annōk' nītakaumūts'kauōk aststsiu'. ⁴⁷ Ki otsa'kai epuyīssi, Sat'sīk, Judas, na'tsīkoputsīx tuks'kūmā ito'to ki akai'tappīx ipokom'īauaiē inus'stoanīx ki sōksīs'tsīsts ipa'tūkkīx, itototoīau omūk'atoīapiekuax ki matap'pīx otsīn'aimoauax. ⁴⁸ Ki annōk' imūts'kauōkaīe ikotsiu'ax apsto'sīni, ki an'iu, annōk' nītak'sīnnauskīppauōk, an'nōkauk: mī'eenok. ⁴⁹ Ki ikōm'itoto Jesus, ki anīu, Hail, Nīn'a; ki itsīn'nauskīppīuāīe. ⁵⁰ Ki Jesus an'istsiuaiē, Napi'ā, kumauk'sīpuksīpuksīs? Itūmitoto'īauaiē ki een'īauaiē Jesus, ki mat'tuyīuāīe. ⁵¹ Ki sat' sit, annīks'īsk ipokom'īskaīe Jesus, tuks'kūma itsītūpīkīns'tsakuaiē otsīn'usstoan itsau'tuyīuāīe, ki sp'a'toīapiekuūn tuks'kūmī otap'automok ot'auaiakiokaīe, ki kōk'sīnīmaīe okhtok'īsaīe. ⁵² Jesus itūm'anīstsiuāīe, kītsīn'usstoanā otsīts'tsīpī īststī'īs; annīks'īsk matap'pīx mat'tuyīx inus'stoan, inus'stoan itax'enīttaiū. ⁵³ Kīt'stapa nōkūttokotsītūp'atsīmoīkani nīn'ā, ki annok' nōk'okuyīssi otsītsksīstīkoputsīx legīonīx otatsīm'otokatatsīx? ⁵⁴ Tsa akokototūmunīstīstutsīpa natoī'sīnakīsīts, mōk'itūnīstīssi? ⁵⁵ Neto'īk itai'ksīstīkumīopīk Jesus an'istsiuax akai'tappīx, kīkūt'anīstīpuksīpa'akīpuāua kanīst'sītappopuāu kōmos'īepītsī annōk' pa'tūkkīuōk inus'stoax ki sōksīs'tsīsts, kōk'otoksuāī? Anīstīksīstīksīkuīsts kītopokau'pīmopuāu omūk'atoīapīoyīs kōkūsksnīmats'opuāu ki kīmatseen'okīpuāū. ⁵⁶ Ki am'ostsk ikōnāīstutsīpī mōks'enūpanīstosau prophetīx osīnak'suāuēsts. Ikōnūsksnīmatsax itūm'skīttsīīau ki aī'tsīmmutaiū. ⁵⁷ Ki annīks'īsk een'īxkaīe Jesus itūpīpīuāīe Caiaphas, sp'atoīapiekuūn, itomoi'pīawpīau aī'sīnakīx ki omūks'īmīx nīn'ax. ⁵⁸ Ki Peter pīapūtsītūpa'tseuāīe sp'atoīapiekuūn oko'ai, kītsīpīm' ki ipokau'pīmīuax ap'otūkkīx mōkītōkōnai'nīsi. ⁵⁹ Annok', omūk'atoīapiekuax ki omūks'īmīx nīn'ax ki ikōnau'kōkītsīmax, īstūp'īksīstapēnūpanīssīni ap'satsīmīau mōks'enītōsuaīe Jesus; ⁶⁰ Ki matokonīm'axau; otsīto'tosax akai'tappīx aīksīstapēnūpanīx, matokonīm'axau. Sako'okhtsim ito'toīau na'tsitappīīx aī'tapksīsenūpanīx, ⁶¹ Ki an'īau, am'o nīn'au an'īu nītokot'opūksīnīp Ap'īstotok'īuā otatoī'apīoyīs ki nītokot'sokapīstutsīp nioks'kai ksīstīku'ī. ⁶² Ki Sp'atoī'apīekuūn itsīpuāu', ki an'istsiuāīe, kītakstaīe'puyīpa? Tsanīstapīu'a am'ox kītse'nūpanīpīau? ⁶³ Ki Jesus matsepuyīu'ats. Ki Sp'atoī'apīekuūn mat'anīstsiuāīe, kīta'tauūnīsto Āp'īstotokīua ipaī'tappīuā, kōk'anīksīnan ikūm'ūmenīki Christ, Ap'īstotokīuā okku'ī. ⁶⁴ Jesus an'istsiuāīe, kīsemūnīanī; ki kītan'īsto sako'okhtsim kītaks'īnoauāī'nī Nīn'au okku'ī, otsītau'pīssi otūmap'sīnī ītset'otsīsi ki umutsīpuk'sīpusī Spots'īm īstīsoksīs'tsīkuīsts. ⁶⁵ Sp'atoī'apīekuūn itūmai'pīnōtsīmēsts otsīstotos'īsts ki an'īu, itūpepo'atomaīe Ap'īstotokīuā; nītak'otsīkīpīnana stīk'īx

e'ənūpanix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksis'tapiniköttsimani. ⁶⁶ Tsa kit'stapuauä? An'iau, möks'einsi. ⁶⁷ Itüm'itaisokuttüttsiauaie ostoksis'aie, ki oto'auësts itsitauaiak'iauaie: ki stsik'ix omi'tsïxikïnstspuauësts itsitauaiak'iauaie. ⁶⁸ Ki an'iau, ksësto'a Christ e'ənūpanikïnan, Tükka' kïtauaiak'ioka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im itau'pïu, ïstokïtsïm'i pïstots'im: ki ake'kuün itoto'aie, ki an'iu, ksësto'a kitopokom'au Jesus Galilee ïtsitappim'i. ⁷⁰ Ki paiot'anïstsiuax matap'pix nimatsksïnoau'ats nimatsksïnïpa kitan'ïpi ⁷¹ Ki otsitüp'süxsi kïtsïm'ïapioyïs, stsïk'i ake'kuün nan'nuyenaie ki an'ïstsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au noküt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth itsitappim'i. ⁷² Ki mata'toñniu, ki an'iu, nimatsksïn oau'ats nïn'au. ⁷³ Ki otai'pïstsiksisüm mosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'ïstsiuaie Peter, E'mñniu, ksësto'akauk tuks'kümä: kitse'poawsïsts kitse'ənūpaniki. ⁷⁴ Itümaumütüpïpako'sïnepuyiu, ki itaumütüpütai'ñniu, nimats'ksïnoau'ats nïn'au. Ki nipuau'ä sokit'okumiu. ⁷⁵ Ki Peter ïksïñim'aie Jesus ote'poawsinniaie, annik' itanïstsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuau'a nioks'kai kitak'ani kimatsksïnokïpats. Ki itsüx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

¹ OTAP'INÖKKUSI, kõnau'mükatoïapiekuax ki matap'pix otsïn'aimoauax itüp'okökïtsïmaïau Jesus möks'enitösauaie; ² Ki otai'ïksipïstössauaie, itünïstüp-pïp'iauaie, ki itüp'aumüttskaïaiaie Pontius Pilate, anni'isk nïnai'isk. ³ Judas, anni'isk otse'müttskaukïsk, otsïnno'ösaie, otanï'sax möks'einsi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsïpotuyiuax omük'atoïapiekuax ki omüks'imix nïn'ax nïp'pix ksïxïx'kïmix, ⁴ Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'müttskatop moköm'otsapüñni. Ki an'iau, Tsanïstappi nitokanïstappikïpïnan'a? Ksësto'a kitak'satsip. ⁵ Ki itsipsts'ïstüpïpïksïstsiuax ksïxïx'kïmix omük'atoïapioyïs, ki itsïs'tapu, ki itsïko'köpsiu. ⁶ Ki omük'atoïapiekuax mat'tuyiauaax ksïxïx'kïmix, ki an'iau, matökhsïu'ats ök'itsüppïtsösau atsïm'ïskaiïs, tük'ka aa'püñni ipum'attomiau. ⁷ Ki itau'kökotomotseïau ki itopum'attomiau potter otsïn'sïmman, pie'tappix mok'itstösau. ⁸ Ün'nikaie itüsk'sunnïstainiköttop a'apüñni ïtsïn'sïmman. ⁹ Itümeññpanïstomaie annik' otan'ïpikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauaax nïp'pix ksïxïx'kïmix, umutopum'atopiaie annök' Israel itüñniu ünni mökanïstsiïkïmasi; ¹⁰ Ki itopum'attomiauaie potter otsïn'sïmman, nanïstün'ik Ap'ïstotokuia. ¹¹ Ki Jesus paio'tsipuyimiuaie, nïn'aii; ki nïn'auä ai'süppoöttsesattsiuaie, ki an'iu kikütam'ïpa Jews otsïn'aimoauai? Ki Jesus an'ïstsiuaie, kitan'i. ¹² Ki Omük'atoïapiekuax ki omux'ïnax ote'ənūpanïstösauaie, matsepuyiu'ats. ¹³ Pilate itüm'anïstsiuaie, kiküttsaisauokhtoau'axau akauo'yi kïtse'nūpanikoïsts? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsïn matanïstsiu'atsaie; ki Nïn'auä eik'skaïetükkiu. ¹⁵ Annok' oye'tani nïn'aua itüksaïpotoyiuaie tuksküm'i eñ'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attsïau tuks'kümi eñ'naii, Barabbas an'ïstau. ¹⁷ Ün'nikaie otokõnau'moösx, Pilate itünïstsiuax, Tükka' kït'statauä köks'ïpotomosuai? Tsöktau Barabbas, tsöktau Jesus, annök' anïstauök Christ? ¹⁸ Tük'ka ïksïñim'aie umutsiksïssat'sïuödsau, itaumütts'kau. ¹⁹ Otsitau'pïssi okök'itsïmani ïstsiso'pötsïs, otokem'an itüpüt'oköttsiuaie ki an'ïstsiuaie, pinotokan'ïstappikit om'ä moköm'otsitappiuä: tük'ka akauo'ïësts nit'okuyipïsts pu'ïnasïsts ni'papaukanïsts annok' ksïstsïku'ik, osto'ï itots'tsiësts. ²⁰ Ki omük'atoïapiekuax ki omüx'ïnax eïkakïmattsiuaax matap'pix mök'aukömönïstösauaie Barabbas, ki Jesus möks'eïnsaie. ²¹ Nïn'auä an'ïstsiuax, Tükka' na'tokümix kitstatauau'a köks'ïpotomoössuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'ïstsiuax Tsa nitakünñstutoau'ats Jesus, anïstauök Christ. Ikõn'auanïstsiuaie, ünñianïstauai'ïstais. ²³ Ki nïn'auä an'iu, kumauk'anïstauaisksïks? Tsanïstapiu'äts otsauum'itsïstutük'sïñni? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ünñianïstauai'ïstais. ²⁴ Otsïnï'si, otsau'otokanïstappikïssaie, ki otai'akitstsiïsi äsïnata'pii ito'tükkiu okke', ki itüs'tsïmmiu otsïpot'aïpuyimösx matap'pix, ki itüñniu, nïmat'ototoïmoko'ä am'o moköm'otsitappiaä otsa'apüñni: ksësto'auä sat'sïk. ²⁵ Itümokõnai'puyiau matap'pix,

otsa'apūnni ũnnianisttots'tsisaie nēstūn'an ki no'kosinanix. ²⁶ Itūmipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksististsipisōsaie Jesus, emūts'kaiuaie ōksiksīs'toxōsaie. ²⁷ Ninauā otseēnnakem'ix itūpīp'iauaie Jesus itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiāu eēn'nakex. ²⁸ Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki mawks'isokōšimi itsūps'kaiauaie. ²⁹ Otai'amitsīnīssau ksīssiīstsūmmokōni, itsīs'tsūmmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsisaie: ki auanaukopīstuksīs'akōttisiauaie, ki ai'ksistapanīstisiauaie, ki an'iaua, Hail, Jews otsīn'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsīmiau apai'i ki otokōn'iaie itsitau'aiak iauaie. ³¹ Otai'ksistsiksistapanīstūsuaie, asso'kōšimi itsauts'imiauaie, ki otau'ūtsisokōšimaie itsūps'kaiauaie, ki itsistapīp'iauaie mōk'auaiistasuaie. ³² Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nīn'aii Cyrene itsitappim'i, otsīnikōsim Simon: īsskuopa'atsiauaie otauai'staksīn, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'īstop, itokīsasiīk, mūksikīnūkotokōnik, ³⁴ Ikotsi'auaie mōksīmatossaii' īstīpoku'yi ki gall ipa'sokasuyīnīmiauaie: ki otūt'totsisaie, mat'skaksīmattom'atsaie. ³⁵ Ki itau'aiistaiiauaie, ki otsistotos'īsts, ki aiaketotsīpiests, itsi'kōtsotsiēsts: mōks'eēnūpanīstosi annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsīpiēsts nitsistotos'īsts ki itsi'kōtsopnaaiua. ³⁶ Ki ito'piiāu ki ūs'sūmmīiauaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i ksīs'tapanīssīnni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsīn'aimoauai. ³⁸ Na'tsitappix kōmos'iepitsix ipauai'istauax tukskūm'i onet'otsīsi ki stīk'i otse'aksīssautsīs. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsītsīpsattsiauaie, ki auauūkia'pīxiau, ⁴⁰ Ki an'iaua ksēsto'a annōk' ipūxīn'īmōk omūkatoī'apioyīs, ki nioks'kai ksīstsikuīsts itsiksīst'apīstutsīmōk, kōmotse'pioisit. Ikūm'ūmeniki Ap'īstotokiuā okku'i īnīsa'atoat auai'staksīn. ⁴¹ Neto'i omūk'atoīapiekuax netoi'nitaiksīstapanīstisiauaie, kiai'sīnakix ki omūx'īmīx ipokaniau, ⁴² Kōmotse'pīuax stīk'ix ki matokotsikōmotsepioisū'ats. Ikūmūm'īssi Israel otsīn'aim, ũnanīstsīnnīsa'atos auai'staksīn, ki nitakaumai'tauūnan. ⁴³ Au'maituyīuaie Apīstotoki'i: annok' ũnnianīstsikōmotse'pīōsaie, maksīnan'attūsaie: tūk'ka iūniū', nēsto'akauk Ap'īstotokiuā okku'i. ⁴⁴ Kōmos'iepitsix ipok'auaīstapīxk neto'yīstsk nokūtsītūp'apīximīauēsts okhpe'kīsts. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksīstsikūmiopi konūs'ksōkkumā itūp'skinatsīu piksu'yi itaīksīstsikūmiopi. ⁴⁶ Ki otsīpīk'susi itai'ksīstsikūmiopi, Jesus aisokse'puyīu. Ki itūni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kīsasiīk, Nitap'īstotokim, Nitap'īstotokim, kumauk'skīkīks? ⁴⁷ Stīk'ix itai'puyīxk, otokh'tsīmsau', an'iaua, Am'o nīnau nan'nikōttīsiauaie Elias. ⁴⁸ Ki tuks'kumā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksīppuyīnīp, ki ito'kīmīuaie īstīpoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsīu'aie mōksīmattossaii'i. ⁴⁹ Stīk'ix an'iaua, ki'ka, ōk'satsīp maks'īkūmīpuksīpusī mōksīkōmotse'pīīsaie. ⁵⁰ Jesus ota'atsoksepuīyīssi, itaumūts'kaiuaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omūk'atoīapieoyīs itsi'kōksok'īakiopi ai'aketsīnikau, spots'im itots'ipīnikau; ki ksōk'kumā itsi'papuyīu, ki ok'otokskūīsts ai'aketopīiāu; ⁵² Ki a ken 'i man īsts kau'opīiāu; ki atsīm'six anniks'īsk ai'okaxk akaiēm ostūm'ouaūēsts itsīpuau'ax, ⁵³ Ki ota'atsīpuawsi Jesus, itsux'iaua aken'īmanīsts, ki itūp'ipīmīau atsīmākap'ioyīsī, ki otsīnok'oiāua akai'tappīiix. ⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk, otopokūs'satūkkīmaxk Jesus, otsīnno'ōsau ksōk'kūmi otsi'papuyīisi, ki otsīnīs'sau annīsts'īsk īstutsīp'īstsk, eks'kaīkopūmīau, ki an'iaua am'o emūn'īūmīu Ap'īstotokiuā okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappīx akex' pie'tsi itūs'sūmmīuaie, anniks'īsk itotopokīuo'īīxk Jesus Galilee, ki apotomoyīīxkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iauaax Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksīs'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksīs'toauai. ⁵⁷ Otau'tūkkūssi, akotsīn'auā Arimathēa īstītappim'i anīstau Joseph, ito'to, tuks'kūma Jesus otūksīnīmats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki ikōm'ōnīstomaie Jesus stūm' i aie. Pilate itūmūn'īu mōkaumūtskatosāie mostūm'ī. ⁵⁹ Ki Joseph otots'īssi mostūm'ī, itsīso'monīmaie ksīxīstokh'apīpītsī, ⁶⁰ Ki itsīpststotomaie otauūt'sīnani aken'īman, manīu'aie, annik' itatūn'ipīk ok'otokskūi: ki omūk'okotoki itūp'auapīmīuaie aken'īmāni īstokītsīm'ī, ki itsīstapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stīk'ī Mary, itotau'pīuaie aken'īmāni. ⁶² Ki annik' ksīstsīku'īk otōkhs'apīstutosau, mat'apīnōkkūsi, omūk'atoīapiekuax ki Pharisees ikōnītoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iaua, Nin'a, nītūsksksīnīpīnan om'ā ai'pīstsīksīstutūkkūiā otan'ipī, otsakīaitap'pīisi, nioks'kai ksīstsīku'ī nitak'aatsīpuau.

⁶⁴ Anit' ökhs'istutsišsi aken'imani nioks'kai ksistsiku'ists, otüs'ksinimatsax mökstai'sepiotosax, mökstai'kömosa'isax, mökstai'anistosauax matap'pix, ük'aipuu: ki sako'ipatsistutüksinni aks'istüpskīts top matom'ipatsistutüksinni. ⁶⁵ Pilate an'istsiuax mattok'au eēn'akex; is'tapuk, mi'istutsik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'istutsimiau ake'niman, isksküm'iauaie ok'otoksökh'sepistan, ki istsi'iauaie eēn'akex.

28

¹ ISSĪK'SĪSTSIKUYII ksistsiku'i otai'ksiuosaie, otaumütüpapinök'kusaie išsĭk'atoiksistsikui, Mary Magdalene ki stsĭk'i Mary itoto'iau möks'iniisau ake'nimani. ² Ki, sat'sit, ksök'kumā ai'papuyiu: tük'ka Ap'istotokiua oto'tokatatsis spots' im itsinnišso'iñnai, ki ito'to ki matskoap'imiuaiie ok'otoksokh'sepistan ki itop'aiuaie. ³ Ostoksĭs'si netoinitai'natsiuaiie popos'ists, ki kii'ksĭstotosiu neto'i kon'skui: ⁴ Ki ūsks'katükki x stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiau enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksĭnip kitap'üssümmauau Jesus annök' kaiis'toksauök. ⁶ Matsĭnakuaiēm'ats: tük'ka, ük'aipuu otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sĭk otsit'sipi Nĭn'ā. ⁷ Ki kĭpi'tappoak, ki anĭstok'ax otüs'ksĭnimatsax otse'insĭnni ūkaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsĭnnoauu: sat'sĭk, kikau'anĭstopuu. ⁸ Ki itsikĭp'ĭstupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametükkiu; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otüs'ksĭnimatsaxaie otse'poawsĭniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mökitsĭnnikoösauax otüs'ksĭnimatsaxaie, süm'mĭs, Jesus ito'tatsemiuax ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki eĭn'ĭmiauaie oköt'sĭtsaie, ki ita'tsĭmmĭmiauaie. ¹⁰ Jesus itüm'itünĭstiuax, Pinikopuk; mĭs'tapuk, anĭstok'au nĭx'okoax mök'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsĭnokiau. ¹¹ Annok' otsa'kaiatapposau, süm'mĭs, stsĭk'ix ūsks'katükii itoto'iau akap'ioyĭs, ki aitsĭn'nikoyiauax omük'atoiapiekuax nitap'ii. ¹² Kiotokönu'moösau ki omüx'ĭnax otokönu'puyĭsau, ikotsi'auax eēn'akex akaiēm'i itawk'pumaupix, ¹³ Ki an'ĭstiauaax, ūnnik' otüs'ksĭmĭmatsax nitsa'kiaiokasĭnan, sepioto'iax ki itsikömos'attsiauaie. ¹⁴ Ki nĭn'a okhtsĭs'saie, nitakseĭnān ki kitakitsikömotse'piopĭnan. ¹⁵ Mat'toyiauax itawk'pumaupix, ki otsksĭnimatseĭpuauaiax iia'tutsĭmĭu ki annik' anĭssĭn'nik Jews sa'kiauanĭstomiax. ¹⁶ Nitsi'koputsiax otüs'ksĭnimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'ĭstopi. ¹⁷ Ki otsĭnno'ösauaie itatsĭm'mĭmmĭuaie: ki stsĭk'ix sai'etükkiax. ¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsĭpsattsiauaax, ki an'istsiuax, könu'tümāpsĭnni spots'im ki ksök'kum nit'okoko. ¹⁹ Ūn'nikaie, is'tapuk, ĭksĭnimats'okau könu'mianĭstsitappii, ūs'tapĭnokau niniköt'tokĕsts otsĭn'ikösĭmĕsts kĭn'un, ki okku'i, ki atsĭm'istaaw: ²⁰ Isksĭnimats'okau mök'satsĭsauĕsts kĭtan'ĭstopuauĕsts; ki sat'sit, kitüsks'opoksemopuu anĭstiksĭs'tsikuĭsts aiksiuo'si ksök'kum.